

Analiza organizacyjno-finansowa placówek oświatowych na terenie Gminy Stegna

Opracowanie przygotowano na zlecenie Gminy Stegna.

Zasadnicze prace analityczne zostały wykonane w styczniu i w lutym 2017 r.

Autorzy: Mariusz Tobor, Jan Zięba

VULCAN sp. z o. o.

ul. Wołowska 6

51-116 Wrocław

tel. 071 757 29 29

e-mail: vulcan@vulcan.edu.pl

www.vulcan.edu.pl

Spis treści

1. Najważniejsze wnioski oraz rekomendowane działania	5
2. Zakres analizowanych danych i jednostek organizacyjnych	7
3. Struktura finansów oświaty w Gminie Stegna	8
3.1. Wydatki oświatowe, ich struktura i zmiany w czasie	8
3.2. Zmiany subwencji oświatowej w ostatnich latach	9
4. Organizacja oświaty w Gminie Stegna na tle podobnych samorządów	11
4.1. Wprowadzenie	11
4.2. Finanse oświaty, a finanse gminy	12
4.3. Liczby szkół	16
4.4. Wielkości szkół i oddziałów	17
4.4.1. Wielkości szkół	18
4.5. Liczby uczniów w klasach pierwszych	19
4.6. Średnie wielkości oddziałów szkolnych	20
4.7. Średnie wielkości oddziałów klas pierwszych	21
4.8. Liczby uczniów przypadających na etat przeliczeniowy nauczyciela	22
4.8.1. Wszystkie szkoły	23
4.8.2. Szkoły podstawowe	23
4.8.3. Gimnazja	24
4.9. Podsumowanie	25
4.10. Objaśnienia metodologiczne	25
4.10.1. Finanse	25
4.10.2. Organizacja szkół	26
5. Prognoza liczb uczniów	27
5.1. Ogólny trend demograficzny	27
5.2. Uwarunkowania prognozowania liczb uczniów	28
5.3. Prognoza liczb uczniów w szkołach prowadzonych przez gminę Stegna	29
6. Objaśnienia metodologiczne	34
7. Ogólna charakterystyka organizacji szkół w Gminie Stegna	35
7.1. Rozmieszczenie i wielkości szkół	35
7.2. Zmiany liczb uczniów w szkołach prowadzonych przez Gminę Stegna	36
7.3. Liczby urodzeń dzieci w poszczególnych rocznikach	38
7.4. Zasoby lokalowe oświaty w gminie Stegna	41
7.5. Liczby etatów nauczycielskich	41
7.6. Liczby etatów pracowników administracji i obsługi	42

8. Analiza organizacji oddziałów i zajęć w poszczególnych szkołach	43
8.1. Liczby uczniów, oddziałów i średnie liczebności oddziałów w szkołach	43
8.2. Analiza liczebności oddziałów i podziałów na grupy w poszczególnych szkołach oraz związane z tym koszty	44
8.2.1. Gimnazjum w Mikoszewie	44
8.2.2. Szkoła Podstawowa w Jantarze	45
8.2.3. Szkoła Podstawowa w Drewnicy	45
8.2.4. Szkoła Podstawowa w Stegnie	46
8.2.5. Gimnazjum w Stegnie	46
8.2.6. Gimnazjum w Tujsku	46
8.2.7. Szkoła Podstawowa w Tujsku	47
8.2.8. Podsumowanie	47
9. Analiza porównawcza organizacji szkół w Gminie Stegna	49
9.1. Liczby uczniów przypadających na jeden etat nauczycielski zajęć realizowanych w typowych oddziałach szkół podstawowych	49
9.2. Liczby uczniów przypadających na jeden etat nauczycielski zajęć realizowanych w typowych oddziałach gimnazjalnych	50
9.3. Nauczycielskie etaty wsparcia	50
9.4. Zatrudnienie pracowników administracji i obsługi	53
9.4.1. Poziom zatrudnienia pracowników administracji i obsługi	53
9.4.2. Poziom zatrudnienia pracowników administracji w szkołach	55
9.4.3. Poziom zatrudnienia osób sprzątających	55
10. Koszty utrzymania szkół a subwencja oświatowa	56
11. Nieuniknione koszty likwidacji gimnazjów	58
11.1. Likwidacja gimnazjów zwiększy liczbę oddziałów dla tej samej liczby uczniów	58
11.2. W ośmioletniej szkole podstawowej będzie więcej godzin, niż ich realizowano w sześcioletniej szkole podstawowej oraz w dwóch pierwszych klasach gimnazjum	59
12. Zmniejszenie dopłaty do subwencji oświatowej	60
13. Zmiana kosztów dowożenia uczniów	61
14. Zmiany sieci szkół w gminie wskutek wdrażania reformy oświaty	62
14.1. Liczby uczniów zameldowanych w obwodach poszczególnych szkół	62
14.2. Zespoły szkół w Tujsku oraz w Stegnie po reformie	64
14.3. Możliwości zmian sieci szkół w zachodniej części gminy	65
14.3.1. Przekształcenie gimnazjum w Mikoszewie w szkołę podstawową	65
14.3.2. Wygaszenie gimnazjum w Mikoszewie	66
14.3.3. Włączenie Gimnazjum w Mikoszewie do Szkoły Podstawowej w Jantarze	67
14.3.4. Podsumowanie	68

1. Najważniejsze wnioski oraz rekomendowane działania

Organizacja szkół w gminie Stegna zapewnia bardzo dobre warunki nauki uczniom i pracy nauczycielom. Uczniowie uczą się w niewielkich oddziałach, a dodatkowo część zajęć – głównie języków obcych – realizowana jest z połową oddziału.

Dyrektorzy szkół organizując zajęcia w swoich szkołach mają do dyspozycji dużą liczbę godzin ponad wymagane prawem minimum określone w rozporządzeniu o ramowych planach nauczania. Dodatkowo w szkołach jest dużo godzin zajęć dydaktyczno-wyrównawczych oraz korekcyjno-kompensacyjnych. We wszystkich szkołach zatrudnieni są pedagodzy szkolni.

Dobrym warunkom nauki sprzyjają dobrze wyposażone, duże budynki szkół. Z punktu widzenia kosztów utrzymania szkół pewnym problemem jest to, że wskutek niżu demograficznego budynki szkolne zaczynają być za duże w stosunku do potrzeb, co najbardziej jest widoczne w gimnazjum w Mikoszewie. Stan ten ulegnie pogorszeniu po likwidacji gimnazjów, gdy gminna oświata „skurczy” się z 9 do 8 klas.

Bardzo dobre warunki organizacyjne szkół związane są z dużym wysiłkiem finansowym, jaki gmina ponosi na utrzymanie oświaty. Wysiłek ten najlepiej ilustruje fakt, iż począwszy od 2010 roku corocznie zwiększa się różnica pomiędzy otrzymywaną z budżetu państwa subwencją oświatową, a bieżącymi kosztami utrzymania szkół. Różnica ta wynosiła w roku 2009 około 1,35 mln zł, co stanowiło 21% otrzymywanej subwencji oświatowej, a w roku 2015 ponad 3 mln zł, co stanowiło ponad 41% subwencji. W porównaniu z innymi gminami wiejskimi procent dopłaty do subwencji oświatowej w gminie Stegna jest bardzo wysoki.

Koszty dodatkowych lekcji, realizowanych w szkołach ponad wymagane prawem minimum wynosi w roku szkolnym 2016/17 około 639 000 zł, a koszt realizowanych w szkołach zajęć dydaktyczno-wyrównawczych i korekcyjno-kompensacyjnych to około 300 000 zł.

Analizując organizację szkół można się zastanawiać, czy optymalne są zasady przydzielania szkołom etatów tzw. wsparcia pedagogicznego (pedagodzy, bibliotekarze, wychowawcy w świetlicy, niżki dyrektorów i wicedyrektorów szkół itp.), gdyż liczby uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat tego typu mocno różnią się pomiędzy szkołami.

Dość mocno zróżnicowane pomiędzy szkołami są również wskaźniki poziomu zatrudnienia pracowników administracji i obsługi. Z ekonomicznego punktu widzenia nie sposób nie zauważyć, że zatrudnienie pracowników administracji i obsługi szkół, wydaje się być dość słabo powiązane z zadaniami szkół (liczbą uczniów i liczbą godzin zajęć). W odniesieniu

do pracowników obsługi w pewnej części może to wynikać z dużego zróżnicowania bazy lokalowej szkół. Nie da się jednak w ten sposób wytłumaczyć dużego zróżnicowania poziomu zatrudnienia pracowników administracji.

Likwidacja gimnazjów i związane z nią zmiany organizacyjne w gminnej oświacie będą docelowo kosztowały Gminę Stegna corocznie dodatkowo około 316 000 zł. Koszty te wynikają z niemożliwego do uniknięcia zmniejszenia średniej liczebności oddziałów (oddziały klas siódmych i ósmych będą mniejsze niż obecne oddziały klas pierwszych i drugich w gimnazjach, co sprawi, że oddziałów będzie więcej) oraz droższej niż do tej pory siatki godzin w ośmioletniej szkole podstawowej.

Reforma oświaty może wiązać się też z pewnymi oszczędnościami dla gminy, ale ich poziom jest zależny od trudnych do przewidzenia i niezależnych od gminy czynników. Najważniejszym z nich będą zasady naliczania subwencji oświatowej w nadchodzących latach.

Koszty związane z likwidacją gimnazjów mogą być większe, w zależności od sposobu zorganizowania sieci szkół podstawowych w gminie po likwidacji gimnazjów. W kontekście reformy oświaty łączącej się z likwidacją gimnazjów i związaną z tym koniecznością zmiany sieci szkół bardzo ważne jest, aby zmianę tę przeprowadzić tak, aby nie dopuścić do większego niż to konieczne zmniejszenia się średniej liczebności oddziałów szkolnych i związanego z tym wzrostu jednostkowego kosztu kształcenia ucznia. Skutki organizacyjne i finansowe różnych wariantów sieci szkół po likwidacji gimnazjów przedstawiamy w ostatnim rozdziale niniejszego opracowania.

2. Zakres analizowanych danych i jednostek organizacyjnych

Analizą objęto następujące placówki:

1. **ZS Stegna** – Zespół Szkół w Stegnie.
2. **SP Jantar** – Szkoła Podstawowa w Jantarze
3. **ZSP Drewnica** – Zespół Szkolno-Przedszkolny w Drewnicy
4. **ZS Tujsk** – Zespół Szkół w Tujsku.
5. **G Mikoszewo** – Gimnazjum im. "Na bursztynowym Szlaku" w Mikoszewie.

Wszystkie zestawienia zamieszczone w niniejszym opracowaniu zostały przygotowane przez autorów, przy czym:

- dane do zestawień wieloletnich dotyczących organizacji oświaty w Stegnie na tle innych samorządów pochodzą z bazy danych oświatowych Systemu Analiz Samorządowych (SAS), dla której pierwotnym źródłem danych jest system informacji oświatowej (SIO);
- dane do wieloletnich zestawień finansowych pochodzą ze sprawozdań Rb-27s i Rb-28s udostępnianych przez Ministerstwo Finansów;
- dane dotyczące organizacji szkół i przedszkoli pochodzą z zatwierdzonych arkuszy organizacyjnych na rok szkolny 2016/17 według stanu z dnia 1 lutego 2016;
- dane dotyczące wydatków w roku 2015 i 2016 pochodzą ze sprawozdań RB 28S poszczególnych szkół.
- pozostałe dane pochodzą z informacji otrzymanych z poszczególnych szkół oraz z Urzędu Gminy Stegna.

W treści opracowania posługujemy się pełnymi nazwami jednostek lub skrótami wskazanymi powyżej.

3. Struktura finansów oświaty w Gminie Stegna

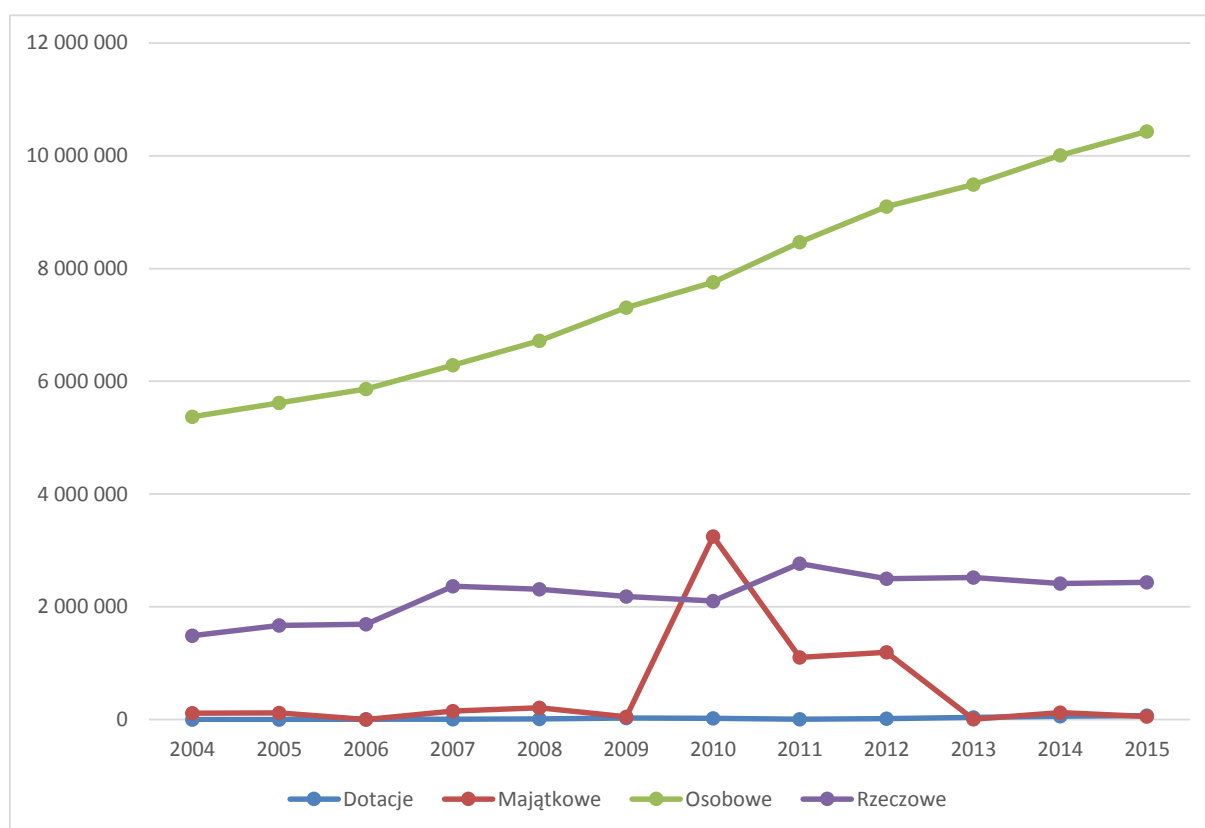
3.1. Wydatki oświatowe, ich struktura i zmiany w czasie

W tabeli 1 i na wykresie 1 przedstawiono wydatki na oświatę w Gminie Stegna w podziale na kategorie, w latach 2004-2015. Wydatki te stale rosną. Największą częścią wydatków oświatowych są wydatki osobowe, które najmocniej wpływają na koszty utrzymania oświaty w Gminie Stegna. Warto zwrócić uwagę, że w ostatnich latach wydatki osobowe cały czas rosły, podczas gdy poziom wydatków rzeczowych od 2011 wykazywał tendencję malejącą. W latach 2011-2015 wydatki osobowe wzrosły o około 23%, podczas gdy wydatki rzeczowe zmalały o 12%. Duży wzrost wynagrodzeń w roku 2014 i 2015 wynikał przede wszystkim z pojawienia się dodatkowych oddziałów klas pierwszych w szkołach podstawowych, co wynikało z obniżenia wieku obowiązku szkolnego.

Tabela 1. Wydatki na oświatę w Gminie Stegna

Rok	Dotacje	Majątkowe	Osobowe	Rzeczowe	Razem
2004	0	110 434	5 372 314	1 487 402	6 970 150
2005	0	117 202	5 615 636	1 668 092	7 400 930
2006	6 480	0	5 865 145	1 691 842	7 563 467
2007	7 453	150 874	6 286 513	2 363 425	8 808 265
2008	10 709	208 700	6 721 046	2 309 687	9 250 142
2009	27 838	47 763	7 305 917	2 181 305	9 562 823
2010	22 402	3 248 446	7 757 907	2 100 318	13 129 073
2011	7 729	1 101 109	8 466 469	2 763 746	12 339 053
2012	13 801	1 192 381	9 101 941	2 496 416	12 804 539
2013	36 823	6 100	9 490 566	2 521 391	12 054 880
2014	58 687	121 558	10 007 827	2 412 393	12 600 465
2015	68 867	55 846	10 430 438	2 432 417	12 987 568

Wykres 1. Wydatki na oświatę w Gminie Stegna

Na wzrost wynagrodzeń w roku 2015 miała też wpływ skokowa zmiany liczby urlopów dla poratowania zdrowia (patrz tabela 2). Warto pamiętać, że urlopy dla poratowania zdrowia wykazane we wrześniu obciążają kosztami przede wszystkim następnym roku budżetowym, gdyż urlop rozpoczęty 1 września trwa przez 8 miesięcy roku następnego. Koszt 5 urlopów dla poratowania zdrowia to ponad 300 000 zł rocznie.

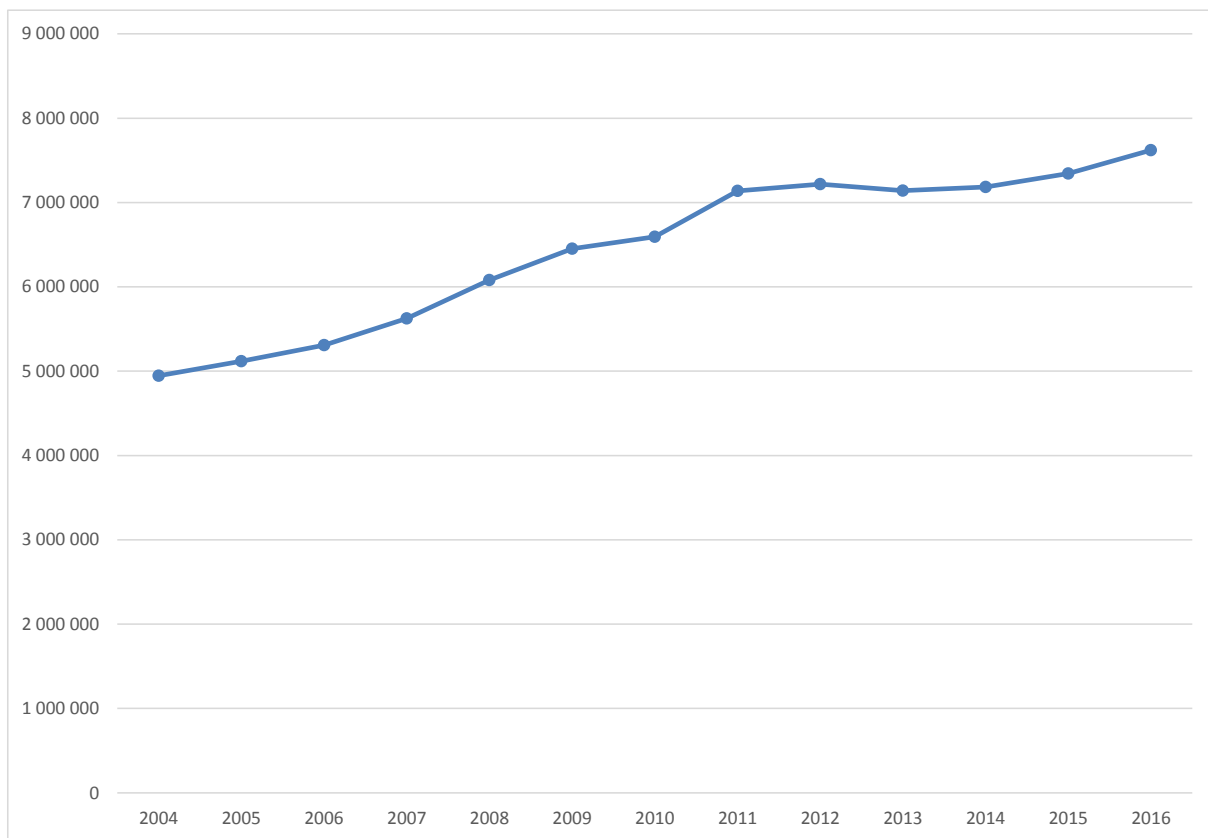
Tabela 2. Liczby nauczycieli przebywających na urloпах dla poratowania zdrowia według danych SIO na 30 września.

207-09-30	2007-09-30	2008-09-30	2009-09-30	2010-09-30	2011-09-30	2012-09-30	2013-09-30	2014-09-30	2015-09-30
1,00	0,00	2,00	3,00	7,00	6,00	0,00	0,00	5,00	5,00

3.2. Zmiany subwencji oświatowej w ostatnich latach

Zmian wydatków oświatowych w gminie nie można analizować w oderwaniu od zmian wysokości otrzymywanej przez gminę subwencji oświatowej, gdyż faktycznym obciążeniem budżetu są nie tyle koszty oświaty, co różnica pomiędzy tymi kosztami, a otrzymywaną subwencją. Zmiany te przedstawiamy na wykresie 2.

Wykres 2. Zmiany subwencji oświatowej dla Gminy Stegna w kolejnych latach

Jak widać na wykresie subwencja oświatowa w badanym okresie wykazywała tendencję rosnącą, ale w tym samym czasie koszty wynagrodzeń w gminnych szkołach rosły znacznie szybciej, co sprawiało, że zwiększała się różnica pomiędzy bieżącymi kosztami utrzymania szkół, a subwencją.

4. Organizacja oświaty w Gminie Stegna na tle podobnych samorządów

4.1. Wprowadzenie

W tej części opracowania przedstawiono informacje charakteryzujące finansowe i organizacyjne i warunki funkcjonowania lokalnej oświaty w Gminie Stegna na przestrzeni kilku ostatnich lat.

Prezentowane dane przedstawiane są na wykresach pokazujących wartości analizowanego wskaźnika dla Gminy Stegna w kolejnych latach na tle wartości wskaźników dla grupy gmin wiejskich do 10 tys. mieszkańców, czyli gmin podobnych do Gminy Stegna.

Na osi poziomej tych wykresów zaznaczono kolejne lata, a na osi pionowej wartości liczbowe badanego wskaźnika.

Zielona linia ciągła łączy wartości wskaźnika dla Gminy Stegna w kolejnych latach.

Środkowa, szara linia przerywana łączy wartości mediany dla samorządów podobnych do Gminy Stegna, czyli gmin wiejskich, do 10 tys. mieszkańców. W połowie badanych samorządów wartość badanego wskaźnika jest większa, a w drugiej połowie mniejsza od wartości mediany.

Kropkowane pomarańczowe i żółte linie dzielą obszary wartości wskaźników na ćwiartki, tzn. w 75 procentach samorządów wartości wskaźnika są większe niż to wskazuje żółta linia, a w 25 procentach samorządów wartości tego wskaźnika są mniejsze. Analogicznie w 75 procentach samorządów wartości wskaźnika są mniejsze niż to wskazuje pomarańczowa linia, a w 25 procentach samorządów wartości tego wskaźnika są większe.

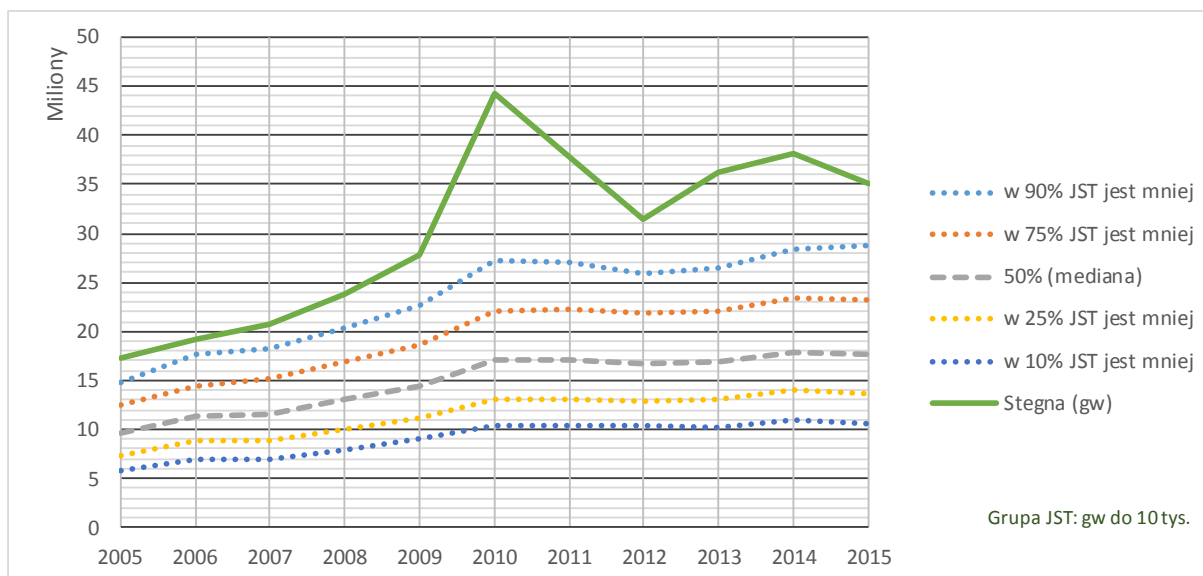
Skrajne niebieskie, kropkowane linie pokazują wartości wskaźników powyżej (w wypadku górnej linii) i poniżej (w wypadku dolnej linii) których wartości wskaźnika mieszczą się dla 10 procent samorządów.

Obserwacja zielonej linii na tle linii pokazujących tło podobnych samorządów pozwala z jednej strony śledzić wieloletnie trendy zmian wskaźników, a z drugiej pozwala łatwo zauważyć, kiedy te trendy w Gminie Stegna są typowe, a kiedy odbiegają od tego, co można obserwować w innych samorządach. Jednocześnie możliwe jest zorientowanie się, czy wartości badanego wskaźnika są wysokie, czy niskie w porównaniu z podobnymi samorządami.

4.2. Finanse oświaty, a finanse gminy

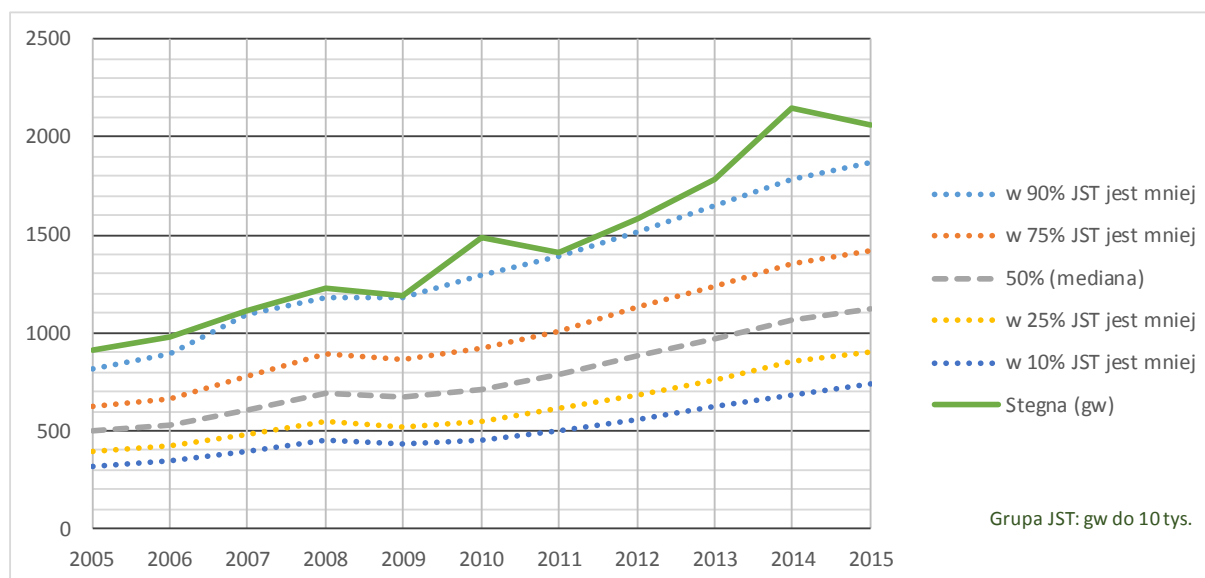
Wykres 3 pokazuje wielkość budżetu gminy na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat. Budżet ten systematycznie rośnie i jest bardzo wysoki na tle grupy porównawczej, choć oczywiście należy pamiętać, że porównywanie bezwzględnych kwot wydatków dla samorządów o różnej wielkości nie mówi tak wiele jak porównywanie wskaźników procentowych lub odniesionych do liczby mieszkańców lub uczniów które prezentujemy niżej.

Wykres 3. Łączne wydatki budżetu

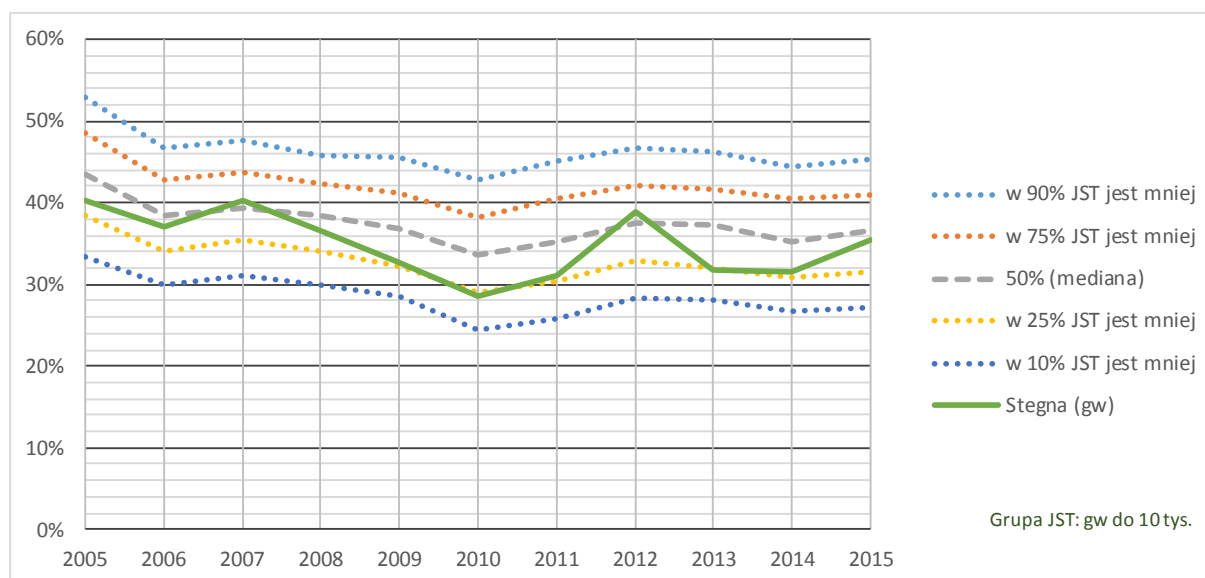
Wykres 4 zawiera informacje o dochodach własnych budżetu gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Dochody własne to przede wszystkim dochody z podatków i opłat oraz ze sprzedaży majątku gminy. Wskaźnik ten charakteryzuje do pewnego stopnia możliwości finansowe samorządu. W Stegnie jest on bardzo wysoki, w porównaniu z podobnymi gminami wiejskimi. Od wielu lat w 90% podobnych samorządów dochody własne przypadające na jednego mieszkańca były niższe niż w Gminie Stegna.

Wykres 4. Dochody własne na mieszkańca (liczba mieszk. z 2014 r.)

Wykres 5 prezentuje zmiany udziału wydatków oświatowych¹ w łącznych wydatkach budżetu w kolejnych latach. W Gminie Stegna udział ten trochę niższy od mediany dla podobnych samorządów, co jest o tyle zaskakujące, że w bogatych gminach (a do takich należy Gmina Stegna) udział ten jest przeważnie wyraźnie niższy niż w gminach biedniejszych.

Wykres 5. Udział wydatków oświatowych w łącznych wydatkach budżetowych

Głównym źródłem finansowania oświaty w każdej gminie jest część oświatowa subwencji ogólnej, czyli tzw. subwencja oświatowa. W ogromnej większości JST nie pokrywa ona jed-

¹ Sposób wyliczania wydatków oświatowych oraz innych wielkości, które mogą być różnie rozumiane i wyliczane na różne sposoby, wyjaśniony jest w rozdziale Objasnienia metodologiczne.

nak wszystkich bieżących kosztów prowadzenia szkół – dlatego samorządy współfinansują oświatę z własnych środków.

Do oceny stopnia owego współfinansowania używamy wskaźnika nadwyżki wydatków nad subwencją. Wskaźnik ten służy jako miara wielkości współfinansowania przez samorząd tych wydatków oświatowych, **na które z założenia przeznaczona jest subwencja oświatowa**. Dlatego nie uwzględnia on wydatków na cele, na które subwencja nie jest przeznaczona, np. na utrzymanie przedszkoli lub dowożenie uczniów. Przy wyliczaniu nadwyżki wydatków nad subwencją pomijane są też wydatki majątkowe (inwestycyjne).

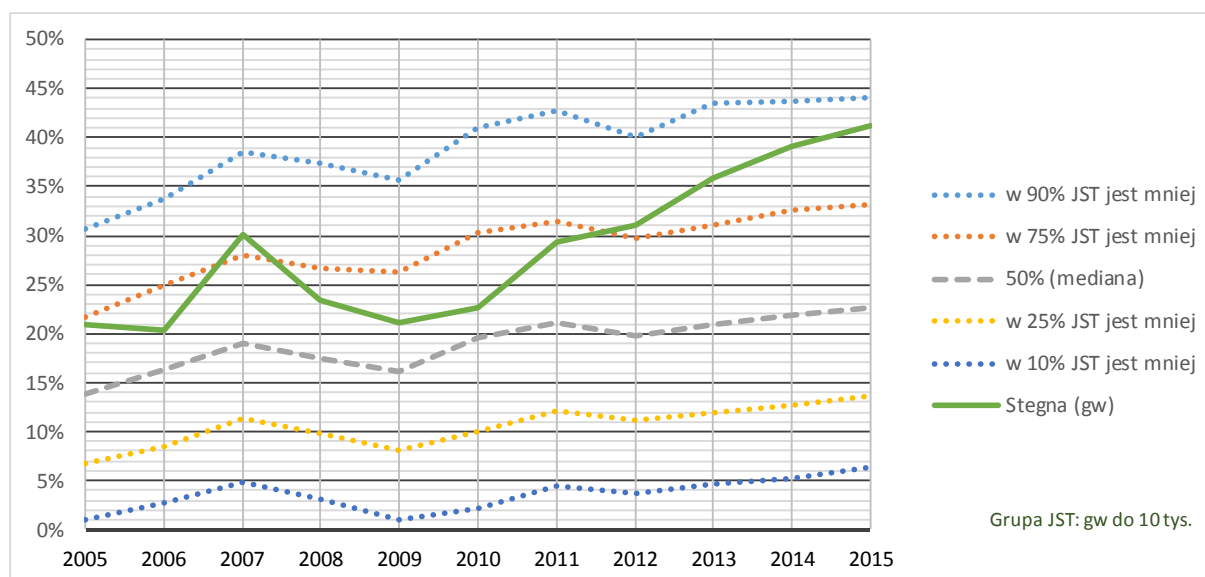
Interpretacja tego wskaźnika jest następująca:

- Jeśli wskaźnik nadwyżki wydatków nad subwencją wynosi 0, to wydatki na zadania, które powinny być finansowane z subwencji oświatowej są równe tej subwencji.
- Jeśli zaś wskaźnik wynosi np. 15 proc., to wydatki na zadania, które powinny być finansowane z subwencji oświatowej są o 15 proc. wyższe od subwencji.

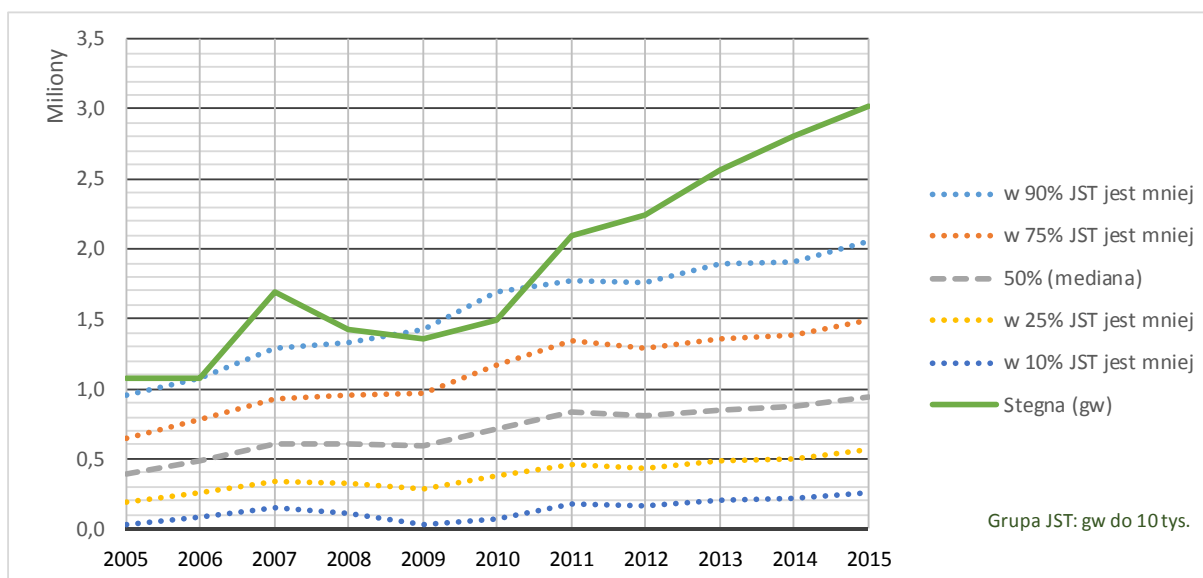
Wykres 6 przedstawia zmiany wskaźnika nadwyżki wydatków nad subwencją, a wykres 7 ilustruje, jak zmieniła się kwota tej nadwyżki, tzn. ile pieniędzy pozyskanych z dochodów pozasubwencyjnych gmina musiała przeznaczyć na sfinansowanie bieżącej działalności szkół. Jak widać na wykresie 6, procentowy poziom dopłaty do subwencji jest bardzo wysoki na tle podobnych samorządów. Trzeba też zauważyć, że od sześciu lat wartość tego wskaźnika szybko rośnie.

Kwota nadwyżki wydatków oświatowych nad subwencją również systematycznie rośnie – w ciągu ostatnich dziesięciu lat wzrosła niemal trzykrotnie. Trochę niepokojące (z ekonomicznego punktu widzenia) jest to, że od 2010 roku zarówno kwota jak i wskaźnik dopłaty do subwencji rośnie w Stegnej znacznie szybciej niż w podobnych samorządach.

Wykres 6. Wskaźnik nadwyżki wydatków nad subwencją

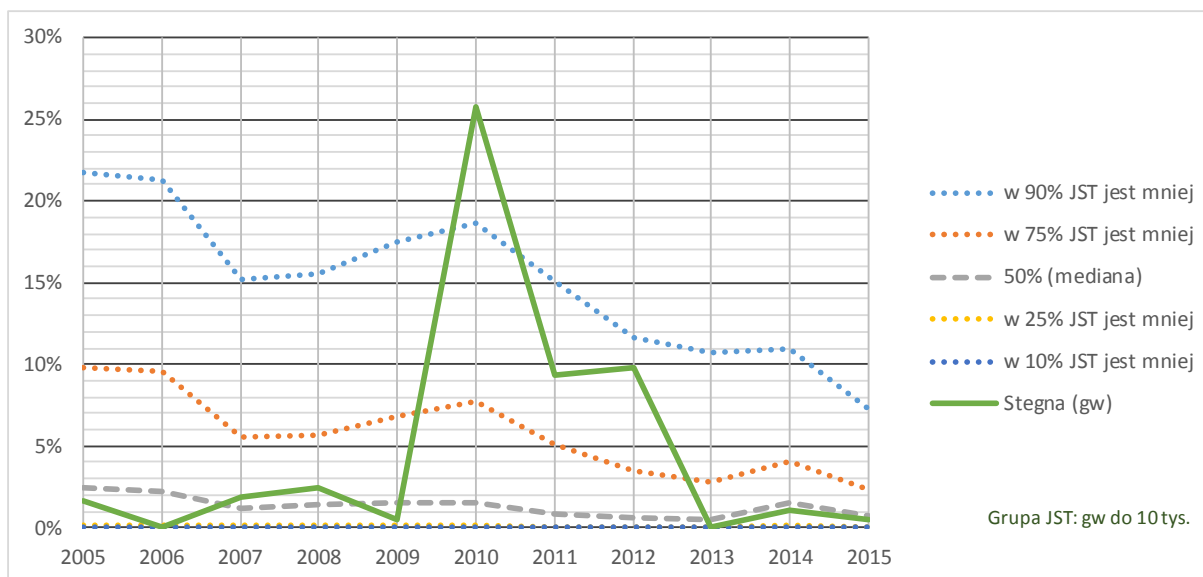

Wykres 7. Kwota nadwyżki wydatków nad subwencją

Wykres 8 przedstawia udział wydatków majątkowych (inwestycyjnych) w łącznych wydatkach oświatowych. Jest rzeczą zupełnie normalną, że wydatki tego typu podlegają dużym zmianom, a w niektórych latach w ogóle nie występują.

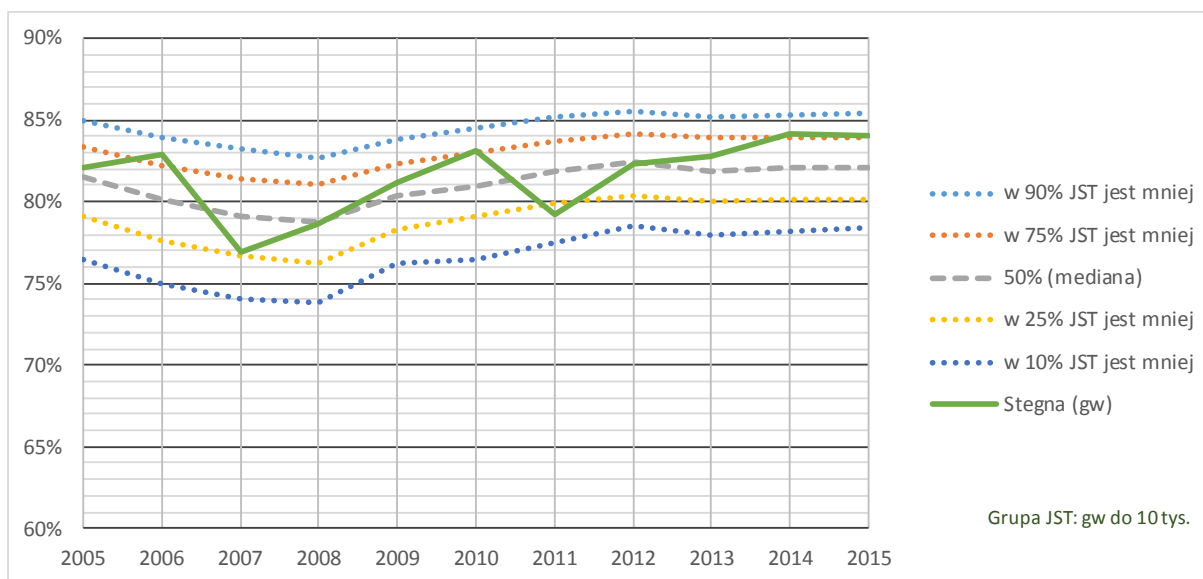
Wykres 8. Udział wydatków majątkowych w wydatkach oświatowych

Wykres 9 przedstawia udział wydatków osobowych w bieżących wydatkach oświatowych. Zbyt wysoki poziom tego wskaźnika może świadczyć o niebezpiecznym ograniczeniu wydatków rzeczowych (np. na zakupy książek i pomocy naukowych). Zbyt niski zaś wiąże się czasami z nadmiernymi wydatkami na utrzymanie budynków szkół i przedszkoli, np. ze względu na duże koszty ich ogrzewania i oświetlenia. W Gminie Stegna udział wydatków

osobowych w bieżących wydatkach oświatowych od roku 2011 rośnie szybciej niż w podobnych samorządach.

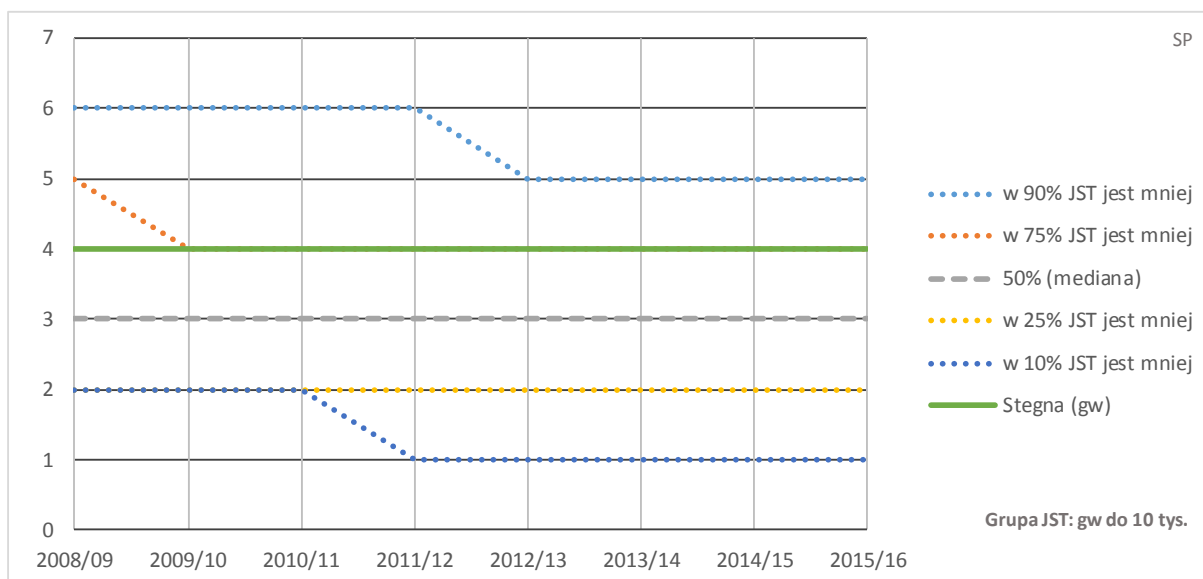
Wykres 9. Udział wydatków osobowych w bieżących wydatkach oświatowych

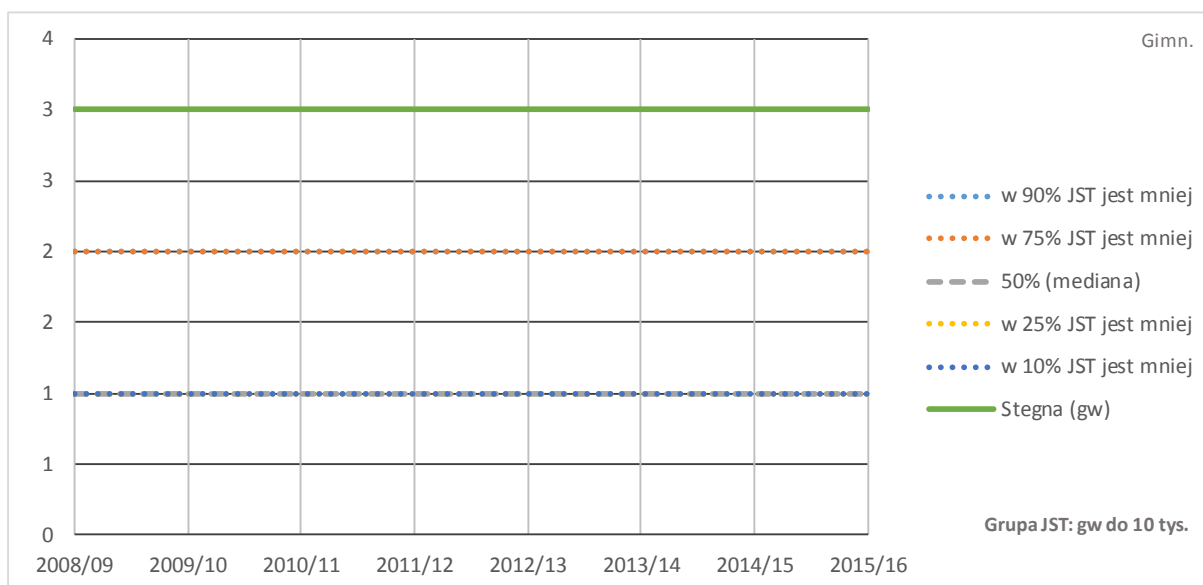
4.3. Liczby szkół

Wykres 10 pokazuje liczbę szkół podstawowych w Gminie Stegna na tle podobnych samorządów w ostatnich latach. W Gminie Stegna są 4 szkoły podstawowe. To więcej niż w większości podobnych samorządów.

Wykres 10. Liczba szkół podstawowych

Wykres 11. Liczba gimnazjów

W Gminie Stegna od lat są trzy gimnazja (patrz wykres 11) i jest to liczba wyjątkowo duża w porównaniu z podobnymi samorządami.

4.4. Wielkości szkół i oddziałów

W niniejszym opracowaniu konsekwentnie używamy pojęcia *klasa* jako określenia dla poziomu (roku) nauczania. Pojęcie *oddział* oznacza zaś podstawową jednostkę organizacyjną szkoły, czyli grupę uczniów (część klasy), którzy razem odbywają większość lekcji².

W takim ujęciu np. każde gimnazjum ma trzy klasy, a każda z tych klas może mieć różną liczbę oddziałów.

W szkołach ogólnodostępnych przeważająca część zajęć nauczycieli odbywa się z oddziałami (lub grupami uczniów utworzonymi przez podzielenie oddziałów). Zatem to przede wszystkim od liczby oddziałów zależy liczba nauczycielskich etatów przeliczeniowych, które muszą być sfinansowane w danej szkole, a liczebności (wielkości) oddziałów są głównym czynnikiem, od którego zależą koszty kształcenia jednego ucznia. Z pewnym uproszczeniem można przyjąć, że im niższa jest liczba uczniów w oddziale, tym większe są jednostkowe (przypadające na jednego ucznia) koszty kształcenia należących do tego oddziału uczniów³. Z drugiej zaś strony w mniejszych oddziałach warunki nauki i pracy są bardziej komfortowe⁴.

² Analogicznie *oddział* definiowany jest w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 61, poz. 624, z 2002 r. z późn. zmianami).

³ W starszych klasach szkół podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych zależność ta nie jest pełna, ze względu na, wynikającą z przepisów, konieczność dzielenia oddziałów na grupy na niektórych zajęciach (informatyki, języków obcych, WF). W związku z tym np. oddział 24-osobowy, który nie musi być dzielony na grupy, wymaga mniejszej liczby godzin nauczycielskich niż oddział 25 osobowy, w którym takie podziały są konieczne.

⁴ Jednak, wbrew potocznej opinii, nie udowodniono do tej pory większej efektywności kształcenia w małych oddziałach.

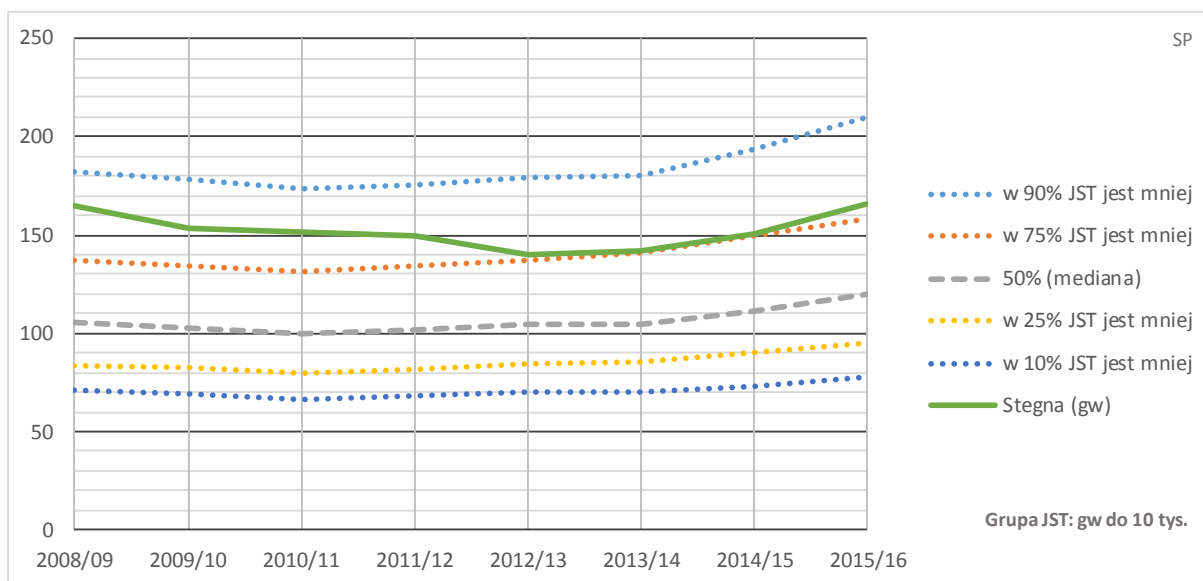
Jeżeli liczby uczniów na poziomie poszczególnych klas (zwłaszcza szkół podstawowych i gimnazjów, które mają swoje obwody) są na tyle duże, że istnieje względna swoboda w określaniu liczby i wielkości oddziałów, to szkoła jest elastyczna organizacyjnie, tzn. możliwe jest dopasowanie jej organizacji do zmieniającej się liczby uczniów i innych uwarunkowań.

Oczywiście dość często można spotkać mniejsze szkoły, które mają większe, bardziej racjonalnie zorganizowane oddziały, jednak wraz ze spadkiem liczby uczniów w szkole rośnie prawdopodobieństwo wystąpienia wymuszonych przez brak elastyczności, bardziej kosztownych rozwiązań organizacyjnych. Przykładem takiej sytuacji jest konieczność organizacji dwóch 13-osobowych oddziałów w szkole, w której do pierwszej klasy zgłosiło się 26 uczniów⁵.

4.4.1. Wielkości szkół

Wykresy w tym podrozdziale pokazują zmiany średnich wielkości szkół. Z wykresu 12 wynika, że średnia wielkość szkoły podstawowej w Steganie jest dość duża na tle podobnych samorządów. W latach 2014 i 2015 średnia wielkość szkół podstawowych wzrosła, co łatwo wytłumaczyć zwiększonym naborem będącym efektem obniżenia wieku obowiązku szkolnego.

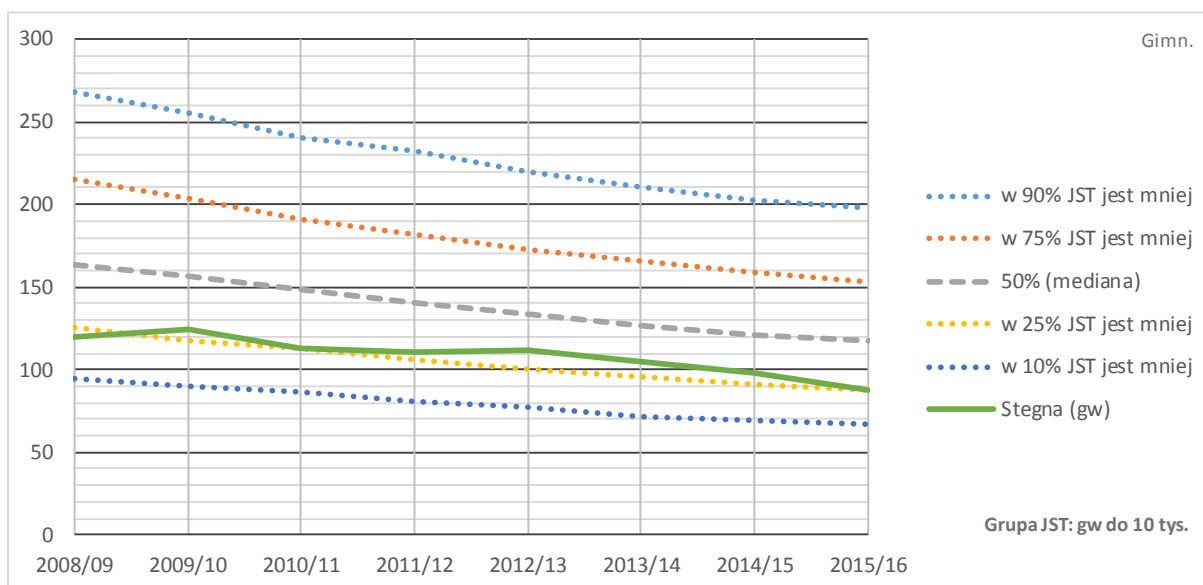
Wykres 12. Średnie wielkości szkół podstawowych

Gimnazja w Gminie Stegna są małe w porównaniu z podobnymi samorządami (patrz wykres 13).

⁵ Obowiązujące dziś przepisy nie pozwalają na utworzenie w szkole podstawowej oddziału większego niż 25-osobowy.

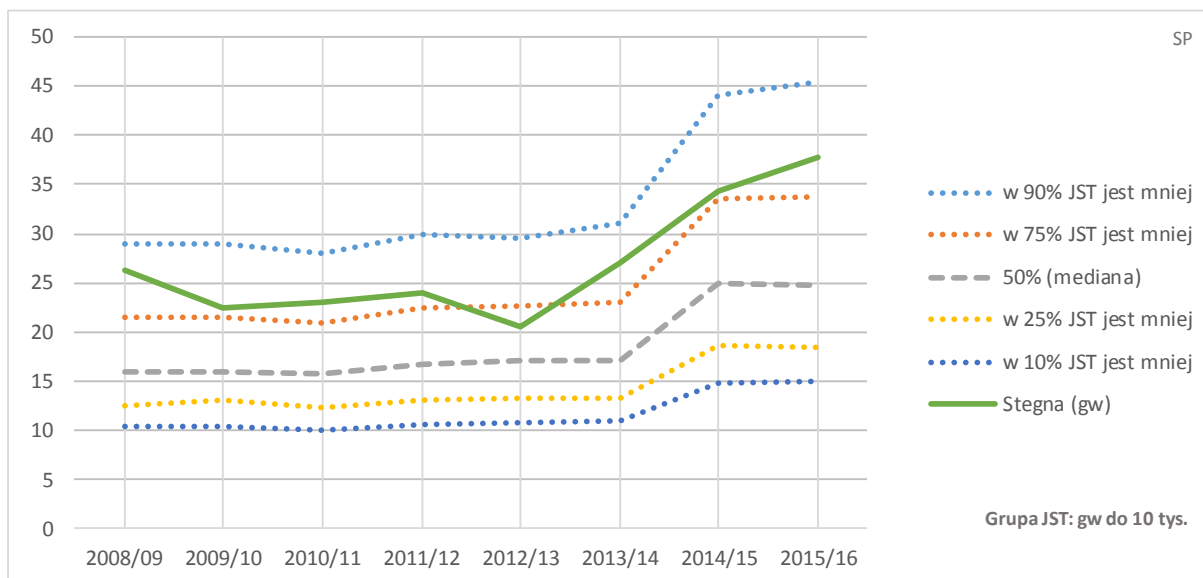
Wykres 13. Średnie wielkości gimnazjów

4.5. Liczby uczniów w klasach pierwszych

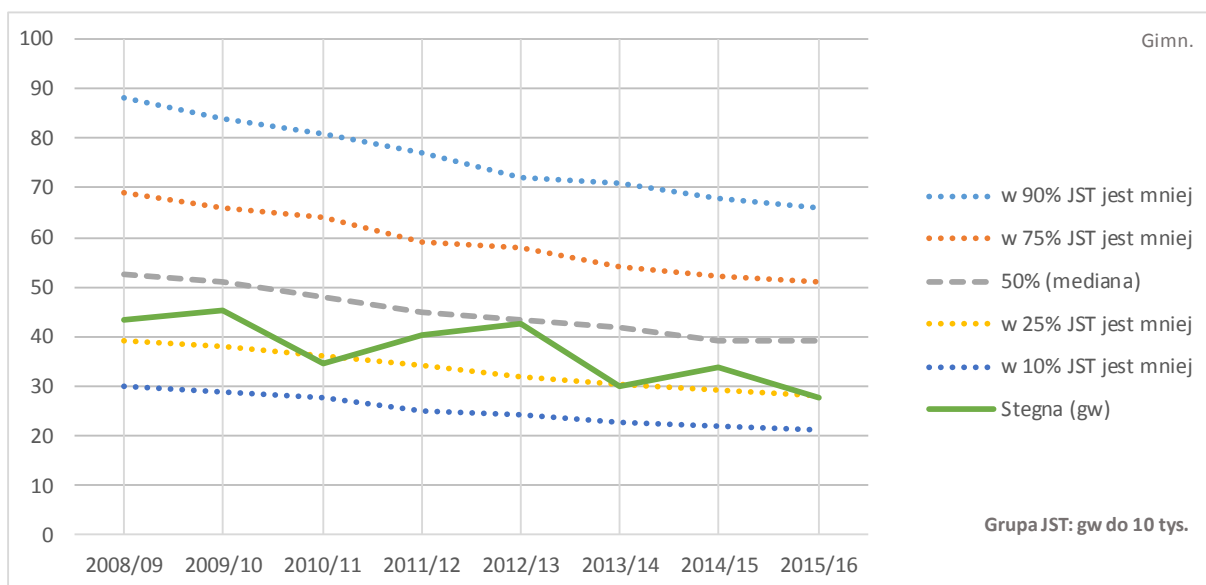
Średnia liczba uczniów w klasach pierwszych szkoły podstawowej w Gminie Stegna jest od lat zdecydowanie wyższa od mediany dla gmin wiejskich.

Wykres 14. Średnie liczba uczniów na poziomie klasy pierwszej szkoły podstawowej

Średnia liczba uczniów w klasach pierwszych gimnazjów jest – inaczej niż to ma miejsce w szkołach podstawowych – niska na tle podobnych samorządów i systematycznie maleje.

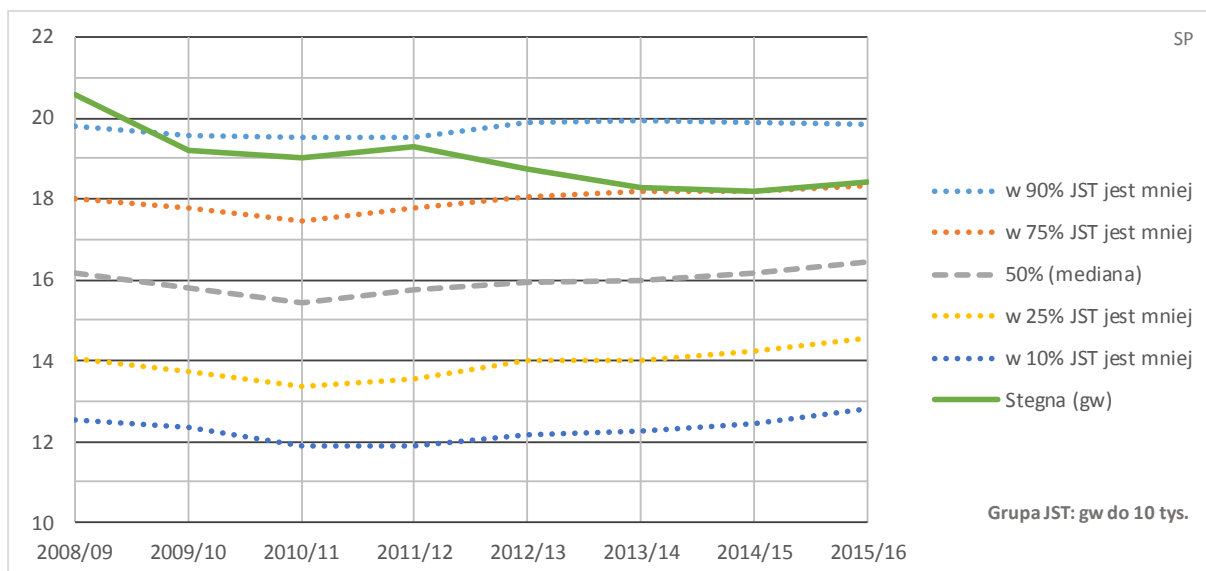
Wykres 15. Średnie liczba uczniów na poziomie klasy pierwszej gimnazjum

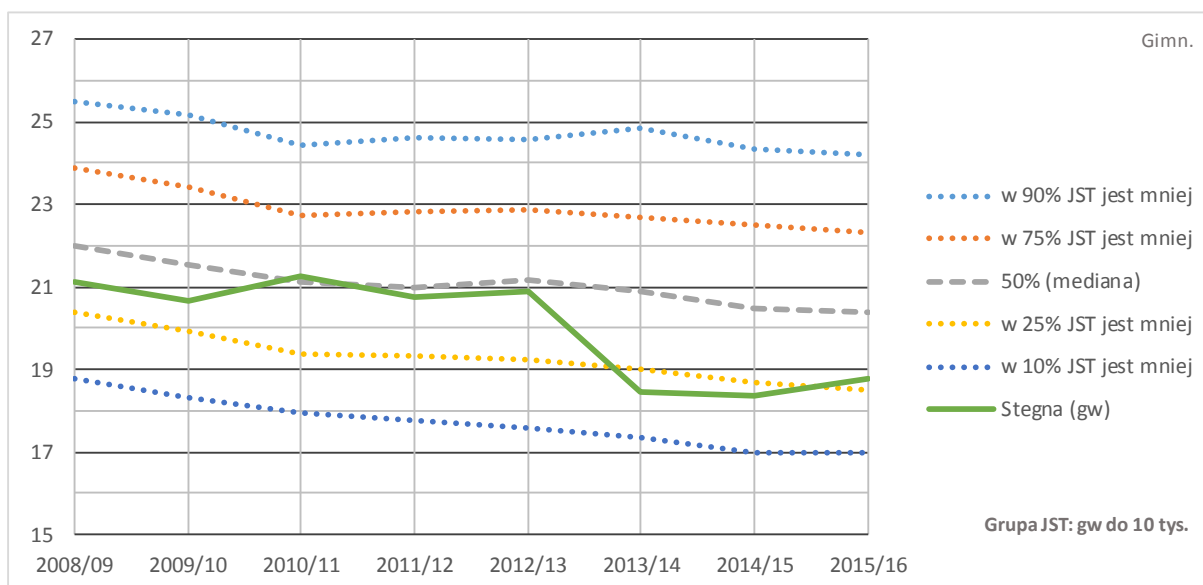
4.6. Średnie wielkości oddziałów szkolnych

Średnia liczebność oddziałów szkół podstawowych w Gminie Stegna jest stosunkowo duża, większa niż w większości podobnych samorządów, choć od lat spada i dzieje się to szybciej niż w podobnych samorządach (patrz wykres 16). Od roku szkolnego 2013/14 oddziały szkół podstawowych w gminie Stegna były mniejsze w 75% podobnych.

Wykres 16. Średnie wielkości oddziałów szkół podstawowych

Wykres 17. Średnie wielkości oddziałów gimnazjów

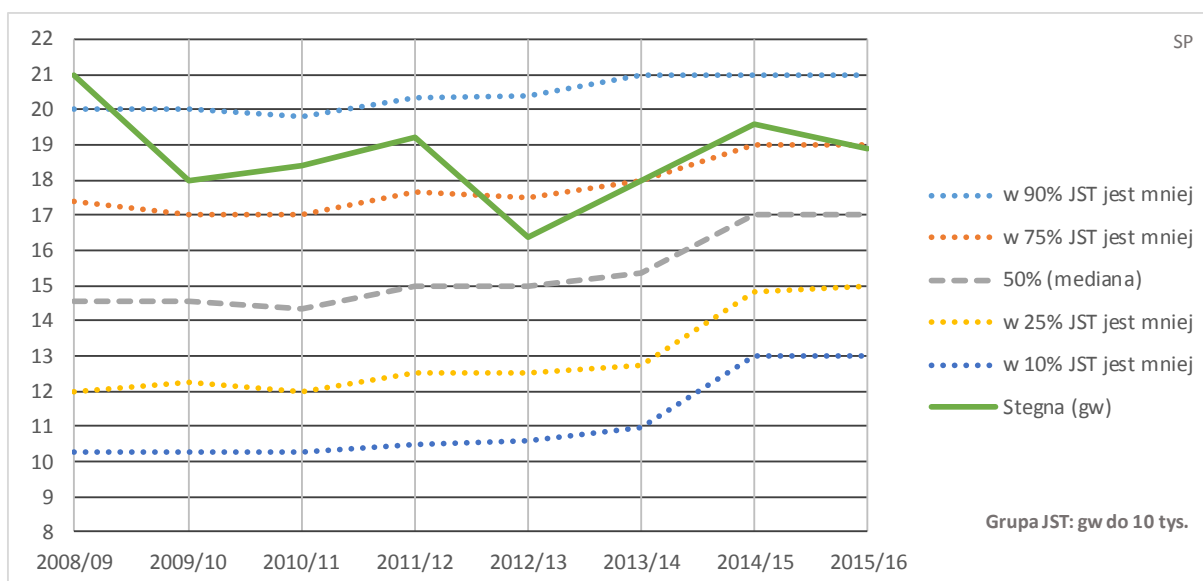

Inaczej niż ma to miejsce w szkołach podstawowych średnia wielkość oddziałów gimnazjalnych jest znacznie niższa od mediany dla podobnych samorządów. W ciągu ostatnich trzech lat wartość ta spadła o około 2, czyli o 10%. W gminie Stegna średnia liczebność oddziałów gimnazjalnych w roku 2015 była tylko o 1 większa niż średnia liczebność oddziałów szkół podstawowych. Jest to sytuacja bardzo rzadko spotykana. W większości podobnych samorządów różnica ta wynosi od 3 do 5 uczniów na oddział.

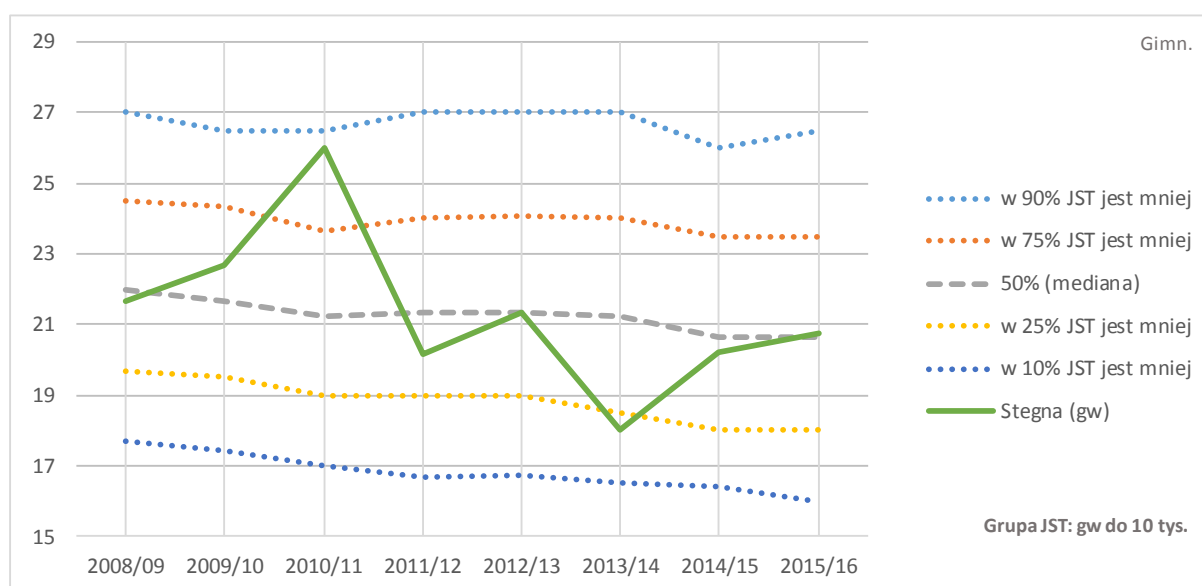
4.7. Średnie wielkości oddziałów klas pierwszych

Wykresy 18 i 19 ilustrują zmiany średnich wielkości oddziałów klas pierwszych w gminnych szkołach podstawowych i w gimnazjach.

Wykres 18. Średnie wielkości oddziałów klas pierwszych SP

Wykres 19. Średnie wielkości oddziałów klas pierwszych gimnazjów

4.8. Liczby uczniów przypadających na etat przeliczeniowy nauczyciela

Aby za pomocą jednego wskaźnika w syntetyczny sposób scharakteryzować różne aspekty organizacji szkoły, liczbę uczniów należy odnieść do poziomu zatrudnienia nauczycieli.

Poziom zatrudnienia nauczycieli najlepiej jest mierzyć w etatach przeliczeniowych. W praktyce liczbę etatów przeliczeniowych wylicza się jako iloraz liczby godzin zajęć oraz związanego z tymi zajęciami tygodniowego wymiaru godzin (pensum). Na przykład 27 godzin języka polskiego, które rozliczane są wg pensum 18-godzinnego, daje $27/18$, czyli 1,5 etatu przeliczeniowego, a 47 godzin języka polskiego i 30 godzin bibliotekarza to $47/18 + 30/30$, czyli ok. 3,61 etatu przeliczeniowego.

Tę samą liczbę etatów przeliczeniowych mogą realizować różne liczby osób (zależy to od tego, czy są one pełno- lub niepełnozatrudnione i czy mają godziny ponadwymiarowe), co jednak nie interesuje nas w tym opracowaniu.

Zamieszczone poniżej wykresy przedstawiają liczby uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy. Analizując te wykresy należy pamiętać, że **im niższa jest liczba uczniów przypadających na etat, tym droższa jest organizacja oświaty**, czyli koszty kształcenia jednego ucznia są wyższe.

Na wielkości tych wskaźników wpływają przede wszystkim:

- Ramowe plany nauczania (liczby godzin zajęć, ogólne zasady podziałów na grupy itp. parametry ustalane przez ministra edukacji dla poszczególnych rodzajów szkół).
- Liczby uczniów w oddziałach.
- Sposoby podziału oddziałów na grupy.
- Liczby etatów wsparcia (bibliotekarzy, pedagogów, wychowawców w świetlicach itp.).

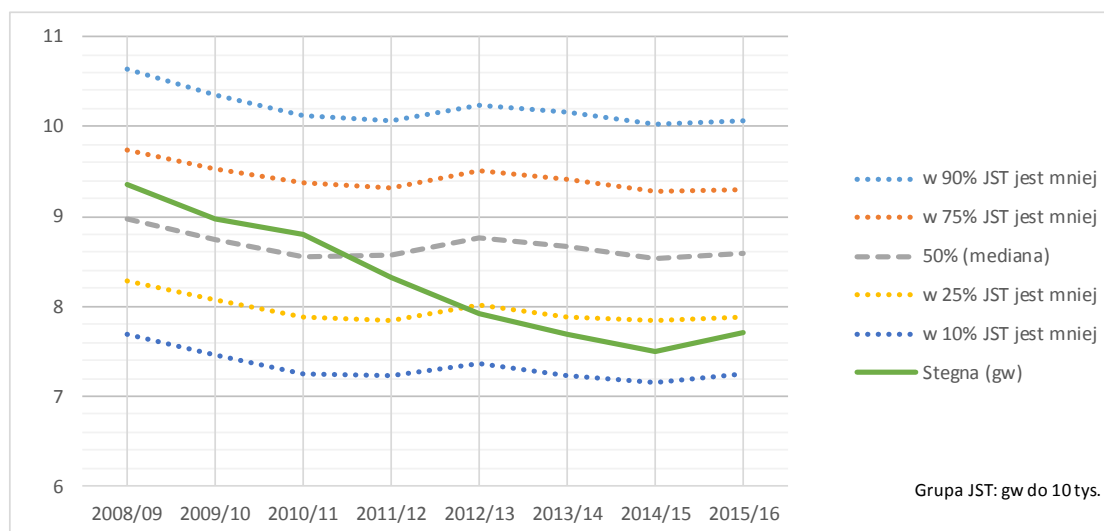
- Liczby etatów nietypowych (np. niezwiązanych bezpośrednio z realizacją zadań szkoły) oraz incydentalnych – urlopów dla poratowania zdrowia, zajęć nauczania indywidualnego, itp.

4.8.1. Wszystkie szkoły

Wykres 20 prezentuje zmiany liczby uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy bez rozróżniania typu szkoły. Następne wykresy przedstawiają oddzielnie sytuację w szkołach poszczególnych typów oraz w przedszkolach.

Jak widać na wykresie 20, w Gminie Stegna liczba uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy od wielu lat spada i dzieje się to znacznie szybciej, niż w podobnych samorządach. W roku 2015 w ponad 75% samorządów wartość tego wskaźnika była wyższa.

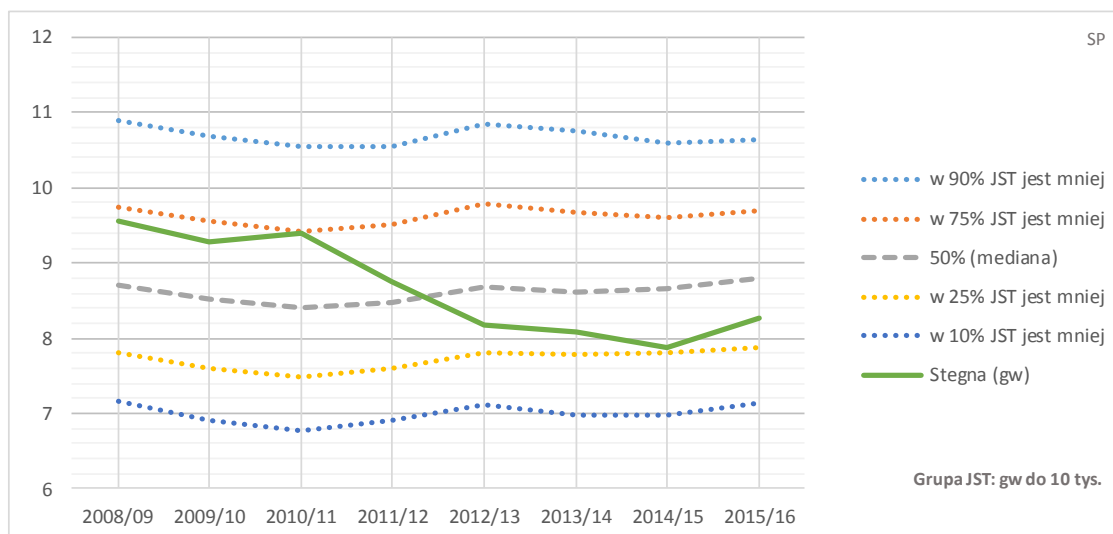
Wykres 20. Liczba uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy (wszystkie jednostki bez przedszkoli i oddziałów przedszkolnych)

4.8.2. Szkoły podstawowe

Na wykresie 21 przedstawiono zmiany liczb uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy w szkołach podstawowych. Wartość tego wskaźnika jest w gminie Stegna dość niska na tle podobnych samorządów i przez wiele lat malała, choć w roku 2015 wzrosła.

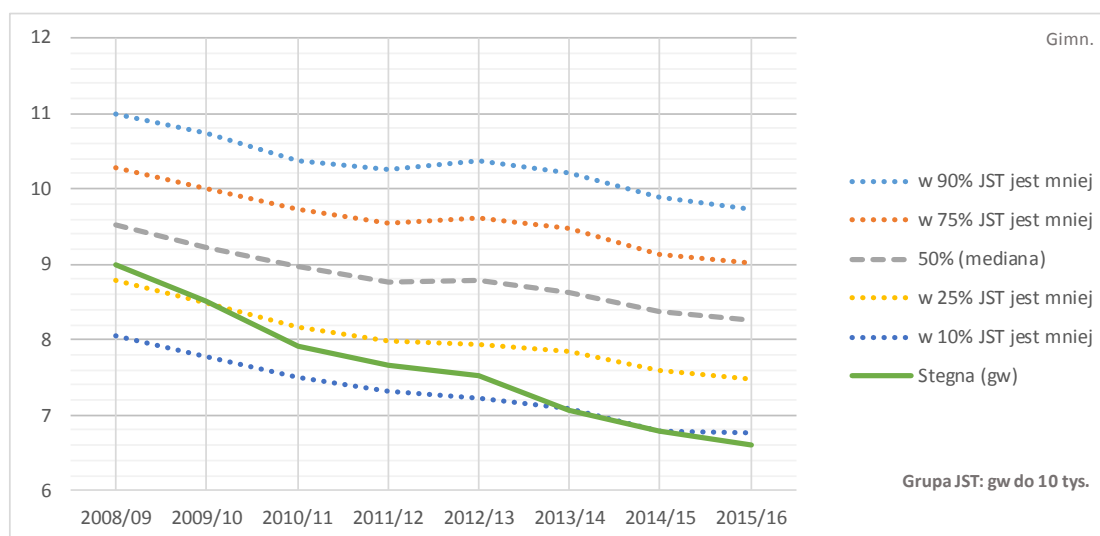
Wykres 21. Liczba uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy w szkołach podstawowych

4.8.3. Gimnazja

Wykres 22 prezentuje wskaźnik liczby uczniów przypadających na jeden etat nauczycielski w gimnazjach. W gminie Stegna wartość tego wskaźnika zawsze była niższa niż mediana dla podobnych samorządów i od wielu lat corocznie maleje w tempie o wiele większym niż w podobnych samorządach. W roku szkolnym 2015/16 w ponad 90% podobnych samorządów liczba uczniów przypadających na jeden etat nauczycielski w gimnazjach była większa. W ciągu ostatnich ośmiu lat liczba uczniów przypadających w gimnazjach na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy spadła z 9 do poniżej 7 uczniów na etat nauczyciela. Oznacza to w praktyce, że jednostkowe koszty utrzymania ucznia w gimnazjum wzrosły w tym czasie o ponad 20%.

Wykres 22. Liczba uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy w gimnazjach

4.9. Podsumowanie

Powyższa analiza wykonana została na podstawie danych ogólnych, bez wnikania w organizację i finanse poszczególnych szkół. Niemniej jednak wyłania się z niej pewien obraz organizacji i finansów oświaty w Stegnie.

Gmina Stegna dużo inwestuje w oświatę, o czym świadczy typowy udział wydatków oświatowych w budżecie gminy, w sytuacji gdy dochody własne na mieszkańca są w gminie wyraźnie wyższe niż w podobnych samorządach. Związane jest to oczywiście z wysokimi wskaźnikami dopłat do subwencji oświatowej oraz małą liczbą uczniów przypadającą na jeden etat nauczycielski.

Ekstremalnie drogo i w kolejnych latach coraz drożej zorganizowane są w gminie gimnazja, w których przypada o wiele mniej uczniów na etat nauczyciela niż w podobnych samorządach.

To że, oświata w gminie Stegna jest zorganizowana drogo nie oznacza oczywiście wcale, że jest to stan, który trzeba zmienić, jeśli jest to świadoma i celowa polityka władz gminy stawiającej na oświatę.

4.10. Objaśnienia metodologiczne

W niniejszym rozdziale zawarte są szczegółowe informacje o sposobach wyliczania omawianych wyżej miar i wskaźników.

4.10.1. Finanse

Wszystkie wskaźniki finansowe wyliczane są na podstawie danych z rocznych sprawozdań Rb-27s i Rb-28s udostępnianych przez Ministerstwo Finansów.

Grupy wydatków i dochody własne

- Wydatki oświatowe – łączne wydatki z działów 801 (oświata i wychowania) oraz 854 (edukacyjna opieka wychowawcza), niezależnie od źródła finansowania (tzn. z uwzględnieniem wydatków finansowanych ze źródeł zagranicznych).
- Wydatki majątkowe – wydatki oświatowe bez wydatków z paragrafów należących do grupy *wydatki majątkowe* – 601 do 680.
- Wydatki osobowe – wydatki z paragrafów 302, 401, 404, 411, 412, 413 i 414. Przy wyliczaniu udziału wydatków osobowych w bieżących wydatkach oświatowych uwzględniane są tylko wydatki finansowane ze źródeł krajowych (czwarta cyfra paragrafu = 0).
- Bieżące wydatki rzeczowe – wydatki oświatowe pomniejszone o wydatki majątkowe i dotacje (czyli wydatki z paragrafów od 200 do 301). Przy wyliczaniu udziału wydatków osobowych w bieżących wydatkach oświatowych uwzględniane są tylko wydatki finansowane ze źródeł krajowych (czwarta cyfra paragrafu = 0).
- Wydatki budżetu – łączne wydatki budżetu JST (niezależnie od źródła finansowania).
- Dochody własne – dochody z paragrafów 001, 002 oraz 031 do 097.

Wskaźnik nadwyżki wydatków nad subwencją

Wskaźnik nadwyżki wydatków nad subwencją wyliczany jest wg następującego wzoru:

$$\frac{\text{subwencyjne wydatki oświatowe}}{\text{subwencja oświatowa}} \cdot 100\% - 100\%$$

Na subwencyjne wydatki oświatowe składa się suma wydatków z działów:

- 801 (oświata i wychowanie) oraz
- 854 (edukacyjna opieka wychowawcza), finansowanych ze źródeł krajowych (czwarta cyfra paragrafu = 0).

Z tym, że do subwencyjnych wydatków oświatowych nie są wliczane wydatki z rozdziałów:

- 80103 (oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych),
- 80104 (przedszkola),
- 80113 (dowożenie uczniów do szkół),
- wydatki z paragrafów należących do grupy wydatki majątkowe – 601 do 680.

4.10.2. Organizacja szkół

- Wskaźniki odnoszące się do organizacji szkół odzwierciedlają sytuację wg stanu z 30 września każdego z rozpatrywanych lat szkolnych.
- W zestawieniach uwzględnione zostały tylko szkoły dla dzieci i młodzieży bez szkół specjalnych.
- Nauczycielskie etaty przeliczeniowe – liczba etatów przeliczeniowych jest równa liczbie nauczycieli, którą należałoby zatrudnić, żeby wszyscy ci nauczyciele byli pełnozatrudnieni i żaden z nich nie miał przydzielonych godzin ponadwymiarowych.

Np. 27 lekcji języka polskiego, które realizuje się wg 18-godzinnego pensum, niezależnie od sposobu rozdzielenia pomiędzy różnych nauczycieli, daje zawsze 1,5 etatu przeliczeniowego ($27/18 = 1,5$). Analogicznie 60 godzin zajęć bibliotekarzy, które rozliczane są wg pensum 30-godzinnego da 2 etaty ($60/30$), a 450 godzin różnych lekcji rozliczanych wg pensum 18-godzinnego da 25 etatów.

- Liczba uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy – wskaźnik, pozwalający porównać koszty organizacji szkół różnych wielkości.
- W niniejszym opracowaniu przy wyliczaniu liczb uczniów przypadających na nauczycielski etat przeliczeniowy uwzględnione zostały wszystkie etaty nauczycieli.

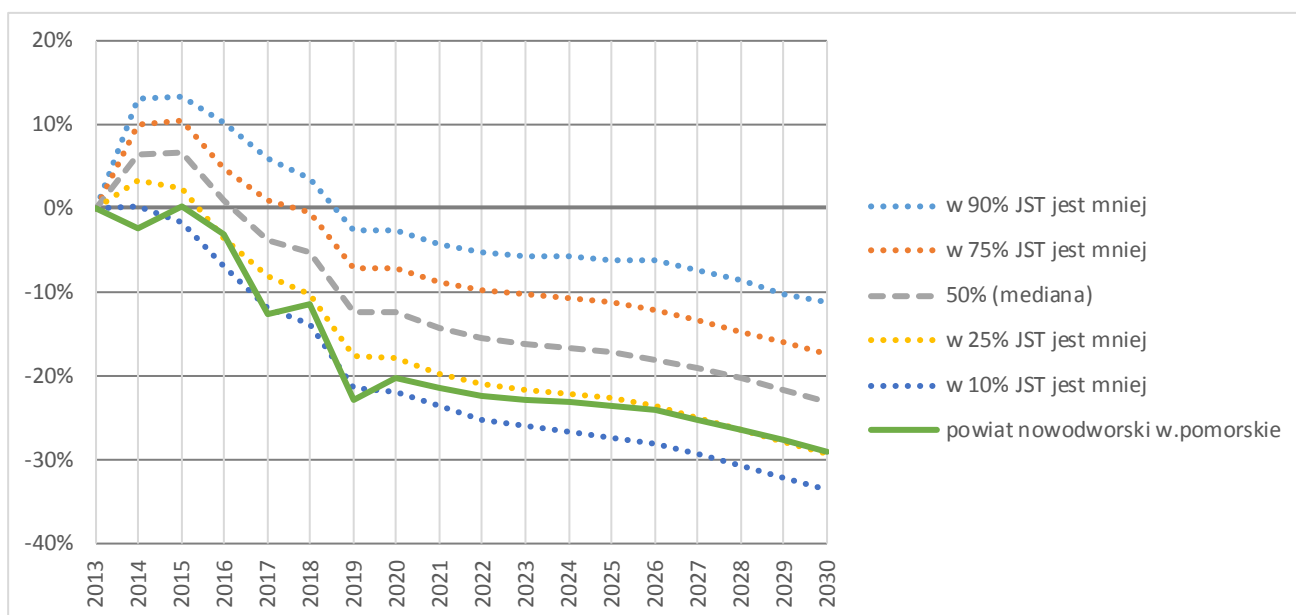
5. Prognoza liczb uczniów

5.1. Ogólny trend demograficzny

Decyzje dotyczące sieci szkół muszą uwzględniać trendy demograficzne oraz prognozy liczb uczniów. Według sporządzonej przez Główny Urząd Statystyczny Prognozy ludności na lata 2014-2050 długofalowe perspektywy demograficzne polskiej oświaty są niekorzystne – liczba uczniów szkół dla dzieci i młodzieży będzie spadać. Zmiany te będą jednak miały zróżnicowany przebieg na różnych obszarach kraju.

Zjawisko to ilustruje wykres 5.1, który przedstawia prognozę zmian liczby sześciolatków, ale nie w liczbach bezwzględnych, lecz w procentach odnoszonych do stanu z 2013 r., który jest rokiem startowym prognozy GUS. Na wykresie tym widać prognozę dla powiatu nowodworskiego, w którym znajduje się Gmina Stegna, na tle wszystkich powiatów ziemskich i miast na prawach powiatu.

Wykres 23. Prognoza zmian liczb sześciolatków w odniesieniu do 2013 r. – powiat nowodworski na tle powiatów ziemskich i miast na prawach powiatu

Z wykresu wynika, że powiat nowodworski należy do powiatów i miast na prawach powiatu, których sytuacja demograficzna jest niekorzystna. Istotny jest zwłaszcza prognozowany

dwudziestoprocentowy spadek liczby sześciolatków w latach 2015-2019. Oznacza to zmniejszenie się liczby dzieci sześciolatków w powiecie z ok. 430 w 2015 r. do zaledwie ok. 330 w 2019 r. W następnych latach zmiany będą już o wiele mniej radykalne (wg prognozy w 2031 r. w powiecie będzie 300 sześciolatków).

5.2. Uwarunkowania prognozowania liczb uczniów

Najlepszym źródłem danych bazowych do długofalowej prognozy liczb uczniów w jednostkach oświatowych prowadzonych przez samorząd jest prognoza ludności sporządzona przez Główny Urząd Statystyczny. Jednak prognoza liczb uczniów w szkołach samorządowych powinna brać w rachubę również czynniki nieuwzględniane w prognozie GUS, np. fakt że niektórzy uczniowie uczęszczają do jednostek prowadzonych przez inne podmioty, inni zaś przyjeżdżają spoza terenu JST. Wiele z tych czynników jest trudnych do przewidzenia. Każda prognoza obarczona jest więc ryzykiem błędów związanych ze zmianą trendów demograficznych i ewentualną utratą aktualności przyjętych przy jej budowaniu założeń.

Przy prognozowaniu liczb uczniów należy uwzględnić też wprowadzone w ostatnim czasie i planowane zmiany w systemie edukacji, które będą miały wielki wpływ na organizację oświaty samorządowej. Zmiany te dotyczą:

- odwołania reformy polegającej na obniżeniu wieku rozpoczynania obowiązku szkolnego;
- zmiany struktury oświaty, czyli likwidacji gimnazjów, która doprowadzi do skrócenia okresu nauki w szkołach prowadzonych przez gminę do 8 lat.

W związku z tym przygotowaliśmy dwa warianty prognozy:

- Uwzględniający podniesienie wieku obowiązku szkolnego oraz likwidację gimnazjów. Wariant ten uwzględnia fakt, że obecnie do szkół podstawowych uczęszcza 17,1% sześciolatków⁶ i zakłada, że odsetek ten w przyszłym roku szkolnym zmniejszy się do 15%, a od roku 2018/19 wynosić będzie 10%. Na wykresach i w tabelach wariant ten opisany jest jako *6-latki w przedszk., bez gimnazjów*.
- Porównawczy, który służy do unaocznienia skali zmian i wyliczony został przy założeniu, że utrzymany został obowiązek szkolny dla sześciolatków oraz gimnazja. Przyjęliśmy przy tym, że w każdym roku prognozy procent sześciolatków, którzy poszliby do szkoły byłby taki sam, jak w roku 2015/16, czyli 80,5%. Na wykresach i w tabelach wariant ten opisany jest jako *6-latki w szkole, gimnazja*.

Ponadto w prognozie:

- Liczby sześciolatków w latach 2016-2021 są szacowane na podstawie liczby mieszkańców gminy w wieku do 6 lat. Przy tym, że względu na różnice pomiędzy danymi uzyskanymi z Urzędu Gminy a danymi z Banku Danych Lokalnych GUS, do wyliczeń przyjęliśmy średnią z danych gminy i GUS.

⁶ W odniesieniu do sumy sześciolatków, którzy już uczą się w szkołach podstawowych prowadzonych przez gminę oraz szacunkowej liczby sześciolatków, którzy do tych szkół trafią w przyszłym roku.

Pewne rozbieżności między danymi o liczbach osób zameldowanych na danym terenie (takimi danymi dysponuje Urząd Gminy) a liczbą ludności podawaną przez GUS są naturalne i praktycznie nieuniknione. Należy jednak podkreślić, że w wypadku gminy Stegna mamy nietypową sytuację, gdy trendy zmian wynikające z danych pochodzących z tych źródeł są przeciwne. Z danych gminy wynika bowiem, że liczba dzieci urodzonych w kolejnych latach okresu 2009-2015 wyraźnie maleje, tzn. że młodszych dzieci jest mniej niż starszych, natomiast wg GUS dzieci młodszych jest więcej niż starszych. Taka sytuacja zwiększa ryzyko, że prognoza okaże się nietrafna już w stosunkowo bliskim czasie. Dlatego wskazane będzie jej zweryfikowanie i uaktualnienie po upływie 3-5 lat.

- Liczby sześciolatków w latach 2022-2030 oparte są na prognozie GUS, przy założeniu, że liczba dzieci danego rocznika w gminie Stegna jest równa 28,1% mieszkańców terenów wiejskich powiatu (wskaźnik ten odpowiada udziałowi, jaki ludność gminy w wieku 0-7 lat miała w ludności powiatu należącej do tej samej grupy wiekowej w 2013 r.).
- Stosunek liczby sześciolatków, którzy w wieku sześciu lub siedmiu lat rozpoczną naukę w szkołach podstawowych prowadzonych przez gminę Stegna do wielkości prognozowanego rocznika sześciolatków będzie taki sam jak w 2016 r. i wyniesie 100%.

Pozostałe założenia do tej prognozy opisane są w rozdziale *Objaśnienia metodologiczne*

5.3. Prognoza liczb uczniów w szkołach prowadzonych przez gminę Stegna

Zamieszczone poniżej zestawienia przedstawiają rzeczywiste zmiany liczb uczniów w latach szkolnych 2008/09-2016/17 oraz prognozę zmian do roku 2030/31.

Wykres 24. Prognoza liczb uczniów w klasach pierwszych szkół podstawowych

Wykres 24 przedstawia dotychczasowy i prognozowany przebieg zmian liczby uczniów w klasach pierwszych szkół podstawowych. Dodatkowo na wykresie tym linią przerywaną przedstawione są zmiany liczby siedmiolatków wg informacji z Banku Danych Lokalnych GUS (do roku 2015/16) i prognozy liczby ludności. Odpowiadają one w przybliżeniu przebiegowi zmian liczby uczniów klas pierwszych w warunkach, gdyby nie nastąpiło obniżenie i późniejsze podniesienie wieku rozpoczynania obowiązku szkolnego.

Tabela 3. Prognoza liczb uczniów szkół podstawowych

Rok	6-latki w szkole, gimnazja	6-latki w przedszk. bez gimnazjów
2008/09	659	659
2009/10	615	615
2010/11	608	608
2011/12	598	598
2012/13	562	562
2013/14	567	567
2014/15	601	601
2015/16	664	664
2016/17	682	605
2017/18	692	712
2018/19	713	808
2019/20	712	810
2020/21	674	835
2021/22	628	828
2022/23	612	792
2023/24	602	757
2024/25	599	802
2025/26	592	790
2026/27	589	785
2027/28	585	782
2028/29	579	773
2029/30	574	768
2030/31	566	760

Wykres 25. Prognoza liczb uczniów szkół podstawowych

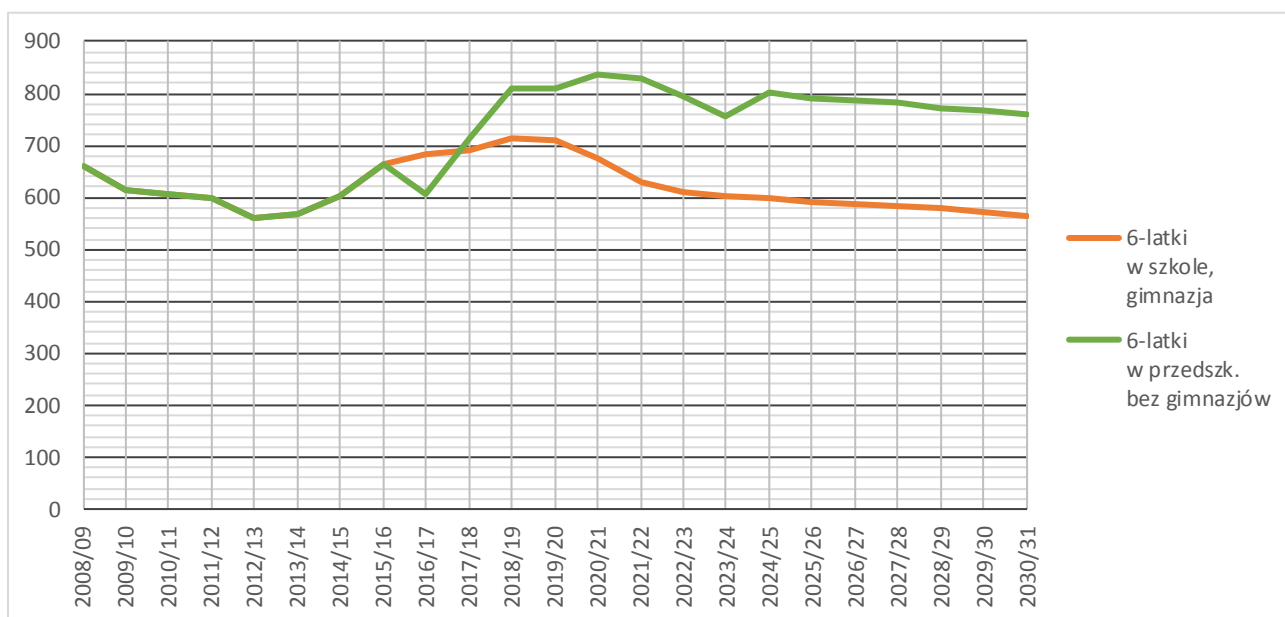
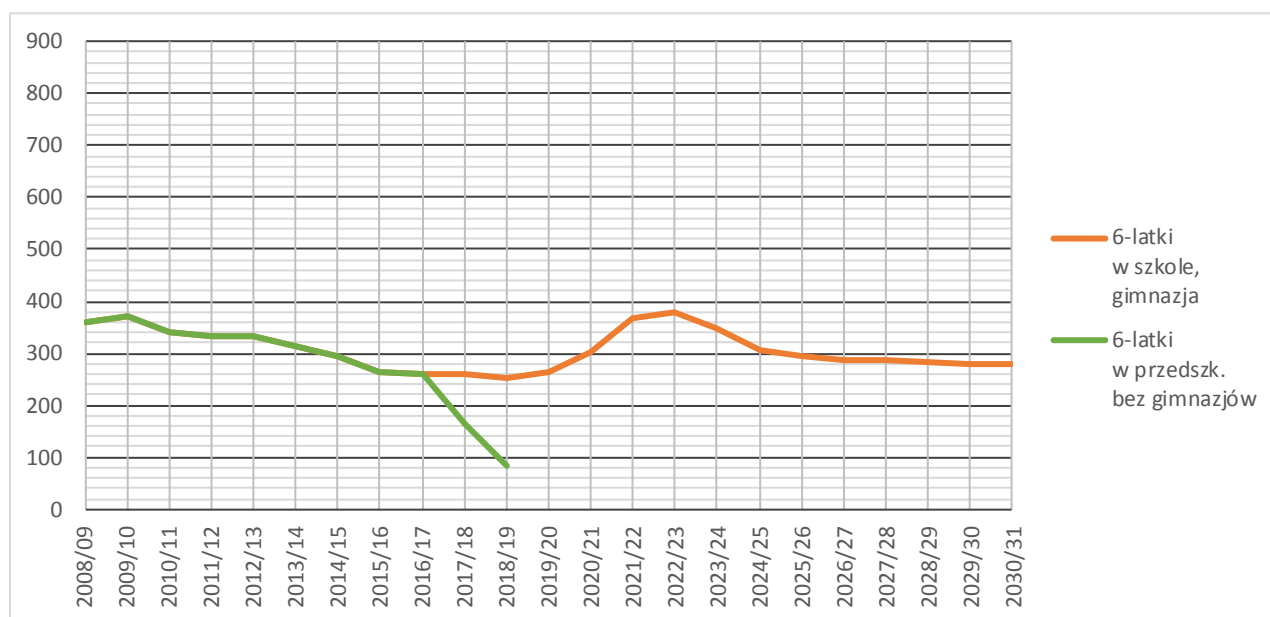

Tabela 4. Prognoza liczb uczniów gimnazjów

Rok	6-latki w szkole, gimnazja	6-latki w przedsz. bez gimnazjów
2008/09	359	359
2009/10	372	372
2010/11	340	340
2011/12	332	332
2012/13	334	334
2013/14	314	314
2014/15	294	294
2015/16	263	263
2016/17	261	261
2017/18	259	166
2018/19	253	85
2019/20	265	
2020/21	303	
2021/22	368	
2022/23	377	
2023/24	350	
2024/25	307	
2025/26	296	
2026/27	288	
2027/28	286	
2028/29	282	
2029/30	281	
2030/31	280	

Wykres 26. Prognoza liczb uczniów gimnazjów

Wykres 27. Prognoza liczb uczniów na poszczególnych etapach edukacyjnych (6-latki w przedszkolach, bez gimnazjów)

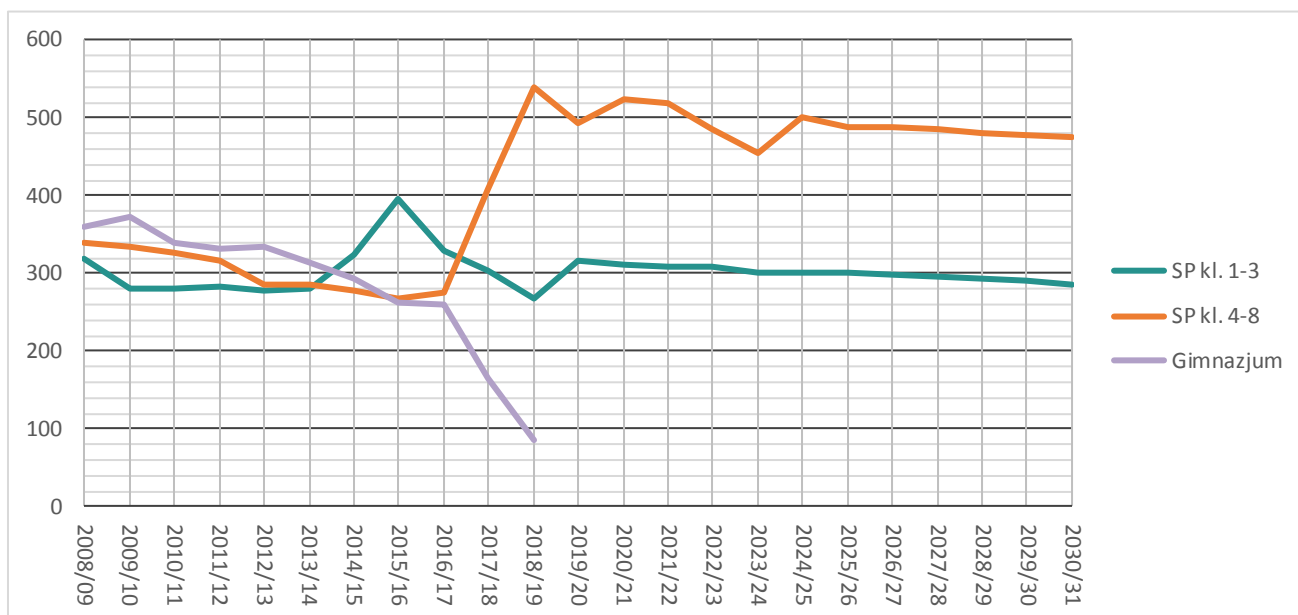
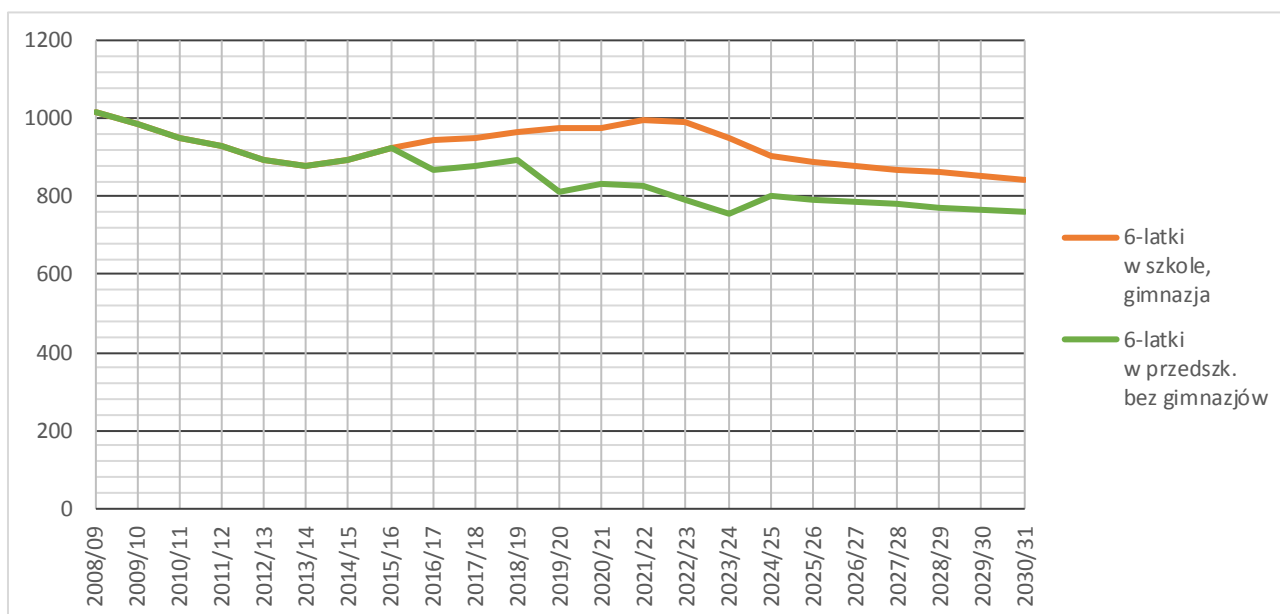

Tabela 5. Prognoza liczb uczniów we wszystkich szkołach prowadzonych przez gminę

Rok	6-latki w szkole, gimnazja	6-latki w przedszk. bez gimnazjów
2008/09	1 018	1 018
2009/10	987	987
2010/11	948	948
2011/12	930	930
2012/13	896	896
2013/14	881	881
2014/15	895	895
2015/16	927	927
2016/17	943	866
2017/18	952	878
2018/19	966	893
2019/20	976	810
2020/21	977	835
2021/22	995	828
2022/23	989	792
2023/24	951	757
2024/25	906	802
2025/26	888	790
2026/27	876	785
2027/28	870	782
2028/29	861	773
2029/30	854	768
2030/31	845	760

Wykres 28. Prognoza liczb uczniów we wszystkich szkołach prowadzonych przez gminę

Z zestawień wynika, że:

- W szkołach podstawowych wystąpiły bardzo duże wahania liczby uczniów klas pierwszych (efekt zmian prawnych, na który nakładają się zmiany liczby dzieci w wieku 6-7 lat). Skutki tych wahań będą odczuwalne przez następnych 7 lat.
- Szkoły podstawowe czeka dwuletni okres szybkiego wzrostu do poziomu ponad 800 uczniów – spowodowany on jest wydłużeniem czasu nauki. Potem zmiany liczby uczniów szkół podstawowych będą mniej gwałtowne.
- W ostatnich latach mieliśmy do czynienia z szybkimi wahaniami liczb uczniów na pierwszym etapie edukacyjnym (klasy I-III szkoły podstawowej). W bliskiej przyszłości wahania te dotkną także starsze klasy szkoły podstawowej i wygaszane gimnazja. Na wszystkich etapach edukacyjnych należy się więc liczyć również z dużymi wahaniami poziomu zatrudnienia nauczycieli.
- Reforma oświaty spowodowała duże zmniejszenie łącznej liczby uczniów szkół prowadzonych przez gminę. Już w tym roku, ze względu na powrót sześciolatków do przedszkoli, w gminnych szkołach uczy się o 60 uczniów mniej niż rok temu i o ok. 80 uczniów mniej, niżby ich było, gdyby większość sześciolatków rozpoczęło naukę. W roku 2019/20, po odejściu ostatniej klasy gimnazjum, różnica pomiędzy rzeczywistą liczbą uczniów a hipotetyczną liczbą uczniów w sytuacji, gdyby nie wprowadzono reform, zbliży się do 170 osób.

6. Objasnienia metodologiczne

W niniejszym rozdziale zawarte są szczegółowe informacje o sposobach wyliczania użytych w opracowaniu miar i wskaźników oraz prognozy demograficznej.

Prognoza została opracowana na podstawie:

- Prognozy ludności na lata 2014-2050 sporządzonej przez Główny Urząd Statystyczny.
- Danych o liczbie ludności wg pojedynczych roczników z Banku Danych Lokalnych GUS.
- Danych z bazy danych oświatowych Systemu Analiz Samorządowych (SAS), dla której pierwotnym źródłem danych jest system informacji oświatowej (SIO).
- Danych z arkuszy organizacyjnych szkół na rok 2015/16 oraz danych o latach urodzenia uczniów klas pierwszych szkół podstawowych, a także danych o urodzeniach dzieci młodszych w poszczególnych rocznikach otrzymanych z urzędu gminy.

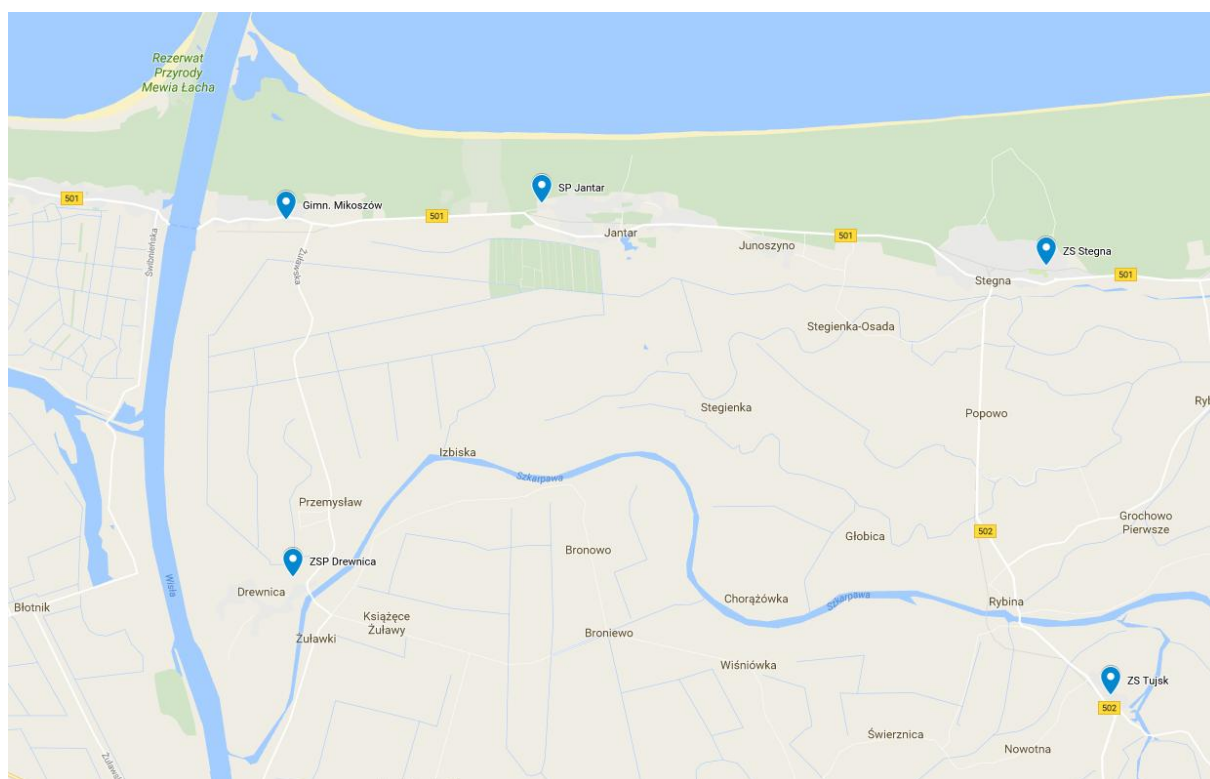
W poszczególnych wariantach prognozy przyjęliśmy założenia opisane w podrozdziale *Uwarunkowania prognozowania liczb uczniów* oraz następujące założenia szczegółowe:

- Liczby uczniów w klasach II-VIII szkoły podstawowej stanowiąc będą 98,9% uczniów poprzedniej klasy (średnia z lat 2013/14-2015/16).
- W wariantcie porównawczym – stosunek liczby uczniów klas pierwszych gimnazjów prowadzonych przez gminę do liczby uczniów szóstych klas szkół podstawowych prowadzonych przez tę gminę w poprzednim roku wynosić będzie 98,3% (średnia z lat 2013/14-2015/16).
- Liczba uczniów II klasy gimnazjów stanowiąc będzie 92,9% pierwszoklasistów z poprzedniego roku szkolnego (średnia z lat 2013/14-2015/16).
- Liczba uczniów III klasy gimnazjów stanowiąc będzie 96,3% uczniów klas II z poprzedniego roku szkolnego (średnia z lat 2013/14-2015/16).

7. Ogólna charakterystyka organizacji szkół w Gminie Stegna

7.1. Rozmieszczenie i wielkości szkół

Rysunek 1. Sieć szkół w Gminie Stegna.

Gmina Stegna jest organem prowadzącym dla 4 szkół podstawowych oraz 3 gimnazjów, przy czym dwa gimnazja funkcjonują w zespołach szkół (w Tujsku oraz w Stegnie).

Przy wszystkich szkołach podstawowych funkcjonują oddziały przedszkolne lub pełne przedszkola.

Szkoły rozmieszczone są równomiernie na terenie gminy. Wśród szkół podstawowych nie ma szkół bardzo dużych ani też bardzo małych. W najmniejszej szkole podstawowej w Jantarze jest (nie licząc dzieci w oddziale przedszkolnym) 105 uczniów, a w największej w Drewnicy 214 uczniów.

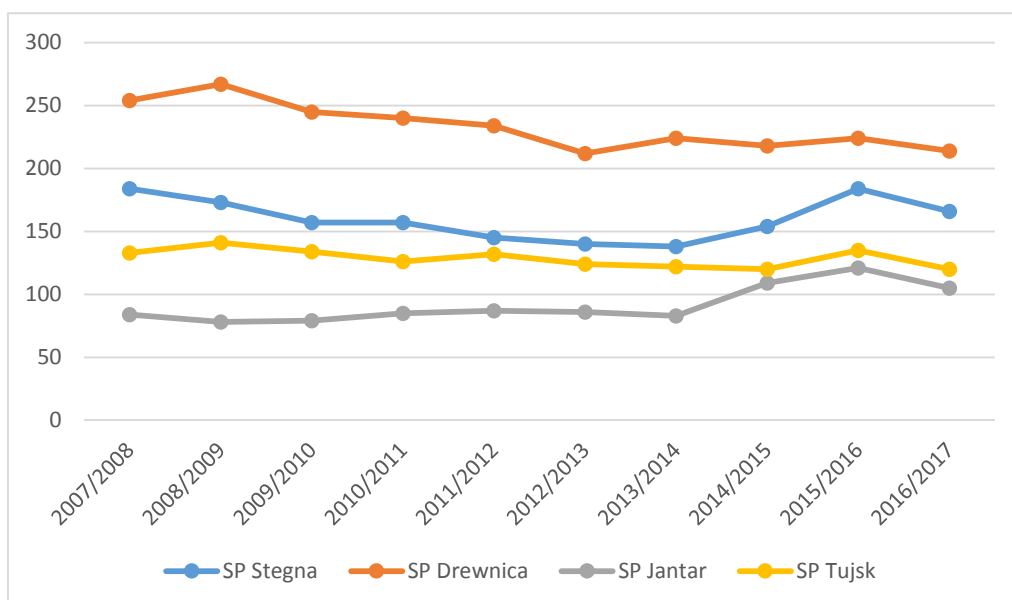
Gimnazja w Tujsku oraz w Stegnie są bardzo małe – liczą po 62 uczniów. Ponad dwa razy większe jest gimnazjum w Mikoszewie, które liczy 137 uczniów.

Rozmieszczenie wszystkich szkół na terenie gminy widoczne jest na rysunku 1.

7.2. Zmiany liczb uczniów w szkołach prowadzonych przez Gminę Stegna

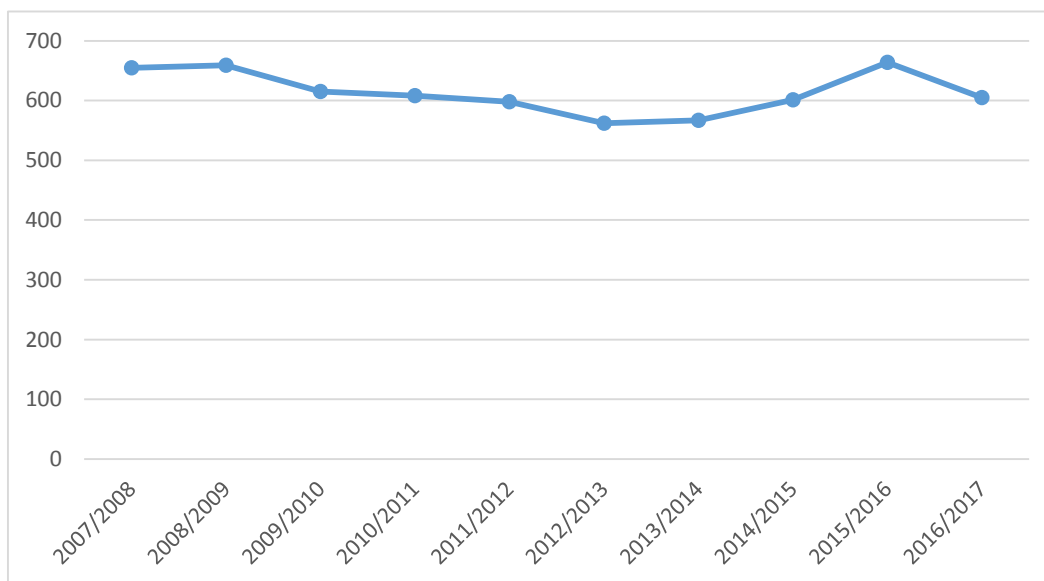
Na wykresie 29 przedstawiono zmiany liczb uczniów w poszczególnych szkołach podstawowych w ostatnich 10 latach. Przywrócenie poprzedniego wieku obowiązku szkolnego sprawiło, że w roku 2016 liczby uczniów we wszystkich szkołach podstawowych zmalały. W latach 2014 oraz 2015 liczby uczniów zwiększyły się we wszystkich szkołach za sprawą zwiększonego naboru wynikającego z obniżenia wieku obowiązku szkolnego.

Wykres 29. Zmiany liczb uczniów w poszczególnych szkołach podstawowych

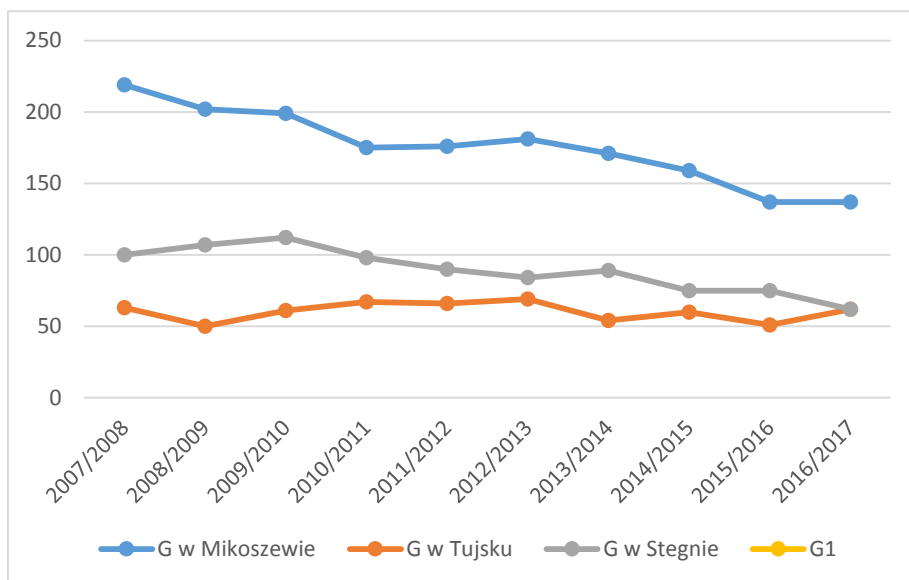
Przez ostatnie lata najszybciej spadała liczba uczniów w Szkole Podstawowej w Stegnie, a najbardziej stabilna była liczba uczniów w Szkole Podstawowej w Jantarze. Przez ostatnie 10 lat łączna liczba uczniów w gminnych szkołach podstawowych spadła o 50 uczniów, czyli o niemal 8%.

Wykres 30. Łączna zmiana liczby uczniów w szkołach podstawowych prowadzonych przez gminę

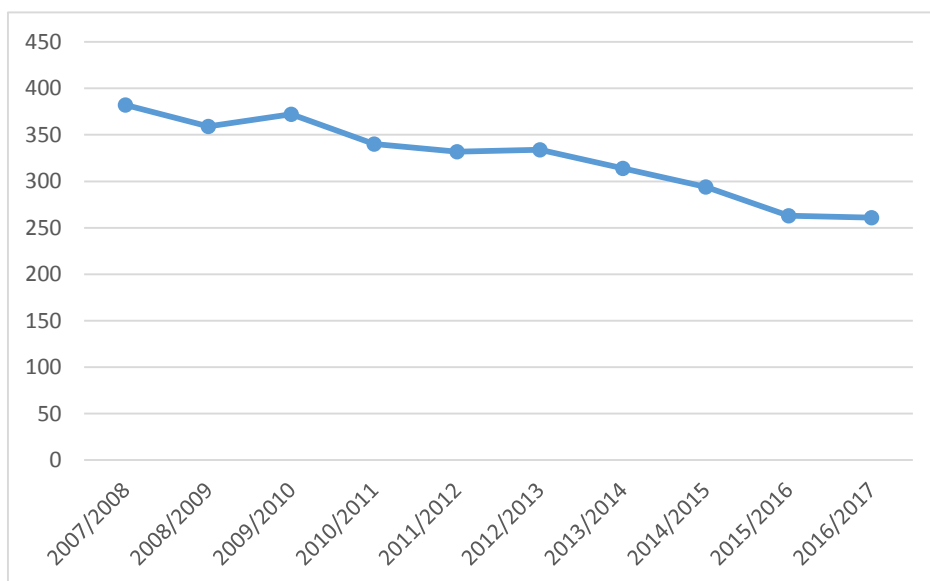

W ciągu ostatnich 10 lat łączna liczba uczniów w gimnazjach gminnych zmalała z 382 do 261 uczniów, czyli o niemal 32%. Najwyraźniej ubywało uczniów w gimnazjum w Mikoszewie, w którym liczba uczniów zmalała z 219 w roku szkolnym 2007/2008 do 138 w roku szkolnym 2016/17, czyli o 37%.

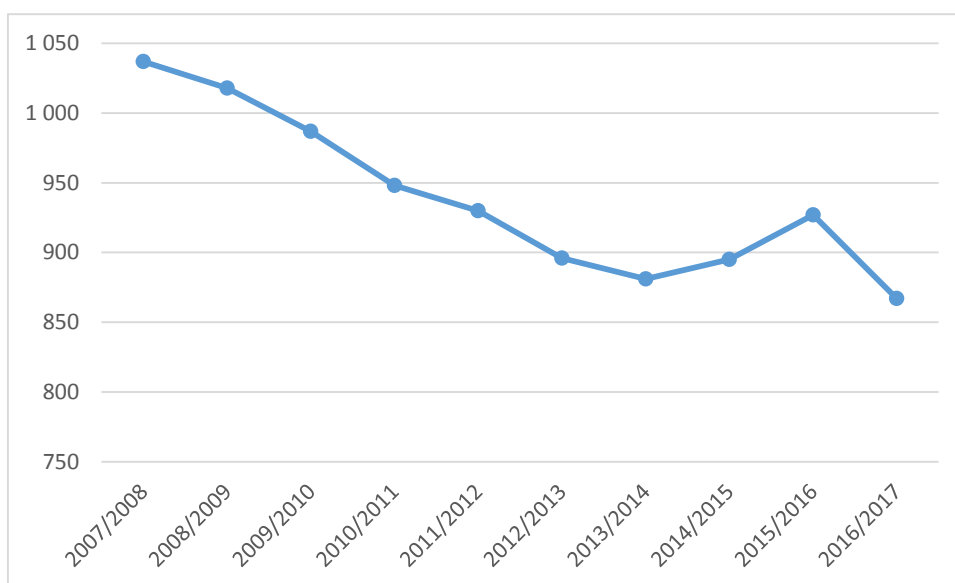
Wykres 31. Zmiany liczb uczniów w gimnazjach

Wykres 32. Łączna zmiana liczb uczniów w gimnazjach

Wykres 33. Zmiana liczb uczniów w szkołach podstawowych i w gimnazjach łącznie

Łączna liczba uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach spadła w ciągu ostatnich dziesięciu lat o 16% (z 1037 do 867).

7.3. Liczby urodzeń dzieci w poszczególnych rocznikach

Od roku 2011 w gminie rodzi się coraz mniej dzieci, co pokazano w tabeli 5 oraz na wykresach 34 i 35.

Patrząc na dane w tabeli 5 należy pamiętać, że liczba dzieci uczęszczających do szkół podstawowych na terenie gminy jest mniejsza niż liczba dzieci zameldowanych, gdyż część dzieci nie mieszka w miejscu zameldowania lub uczęszcza do szkoły w innej gminie. Jednocześnie do gminnych szkół uczęszczają dzieci nie zameldowane na terenie gminy

Stegna. Zjawisko to ilustruje tabela 6. Widać w niej, że liczba uczniów w szkołach podstawowych jest o 8% mniejsza, niż liczba dzieci zameldowanych w gminie. Analizując dane dla klas I, II i III należy pamiętać, że roczniki klas II i III były w szkołach znacznie większe niż typowe roczniki ze względu na zmianę wieku obowiązku szkolnego, a do klasy pierwszej uczęszcza w tym roku z tego samego powodu wyjątkowo mało uczniów. Zatem dla analizy tego jaka część uczniów zameldowanych w obwodzie szkoły uczęszcza do niej naprawdę reprezentatywne są dane dla klas od IV do VI.

W tabeli 6 widać, że do szkoły w Jantarze uczęszcza - w stosunku do dzieci zameldowanych w jej obwodzie - znacznie więcej dzieci, niż do pozostałych szkół, co oznacza, że uczy się w niej stosunkowo dużo dzieci z obwodów innych szkół, co wynika z wyboru rodziców (głównie uczniowie z pobliskiego Junoszyzna, które jest częścią obwodu szkoły w Stegnej).

Tabela 6. Liczby dzieci urodzonych w kolejnych latach zameldowanych w obwodach poszczególnych szkół podstawowych.

	Roczniki urodzenia												
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
SP Jantar	11	2	10	11	18	15	12	6	7	10	8	5	7
SP Stegna	21	24	34	39	31	47	42	44	36	33	26	23	28
SP Tujsk	24	18	23	22	22	24	33	20	22	24	26	20	29
ZSP Drewnica	40	47	48	44	38	46	51	54	36	39	30	27	42
Razem:	96	91	115	116	109	132	138	124	101	106	90	75	106

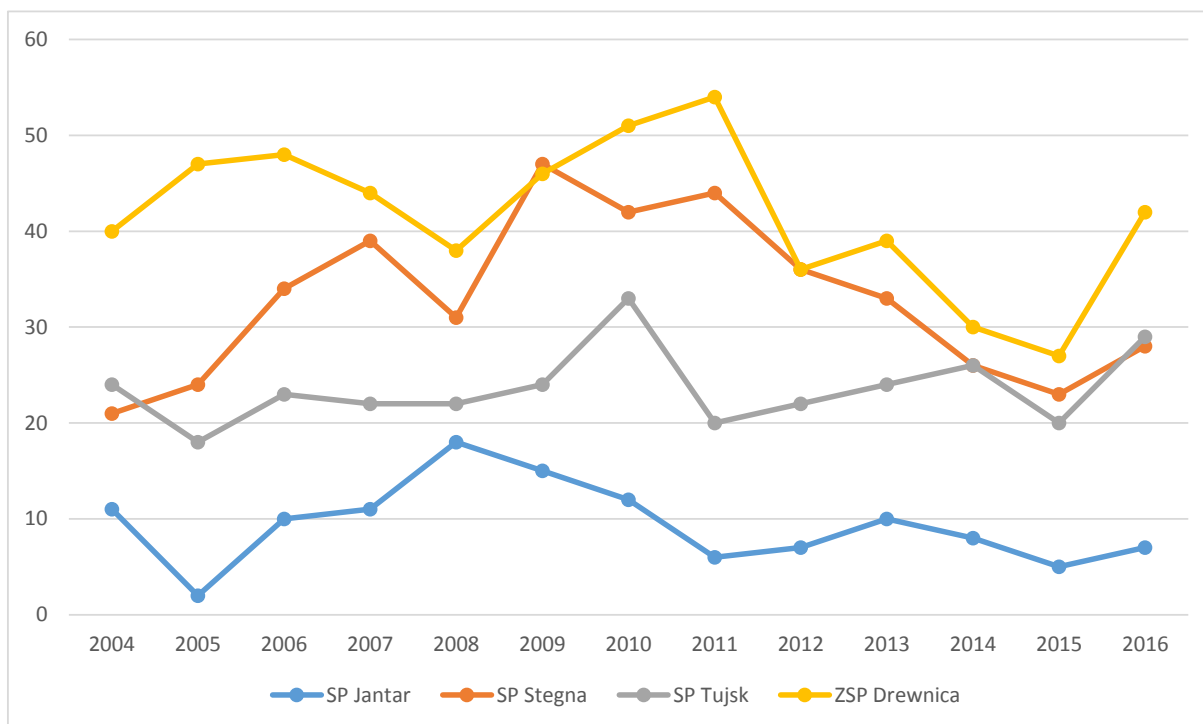
Tabela 7. Procent uczniów uczęszczających do szkół podstawowych w stosunku do uczniów zameldowanych w obwodach tych szkół w podziale na klasy.

	VI (2004)	V (2005)	IV (2006)	III (2007)	II (2008)	I (2009)	
SP Jantar	118%	600%	170%	318%	94%	73%	157%
SP Stegna	119%	71%	88%	92%	161%	17%	85%
SP Tujsk	75%	89%	96%	100%	136%	50%	90%
SP Drewnica	98%	68%	77%	100%	111%	46%	82%
łącznie	99%	85%	92%	118%	128%	39%	92%

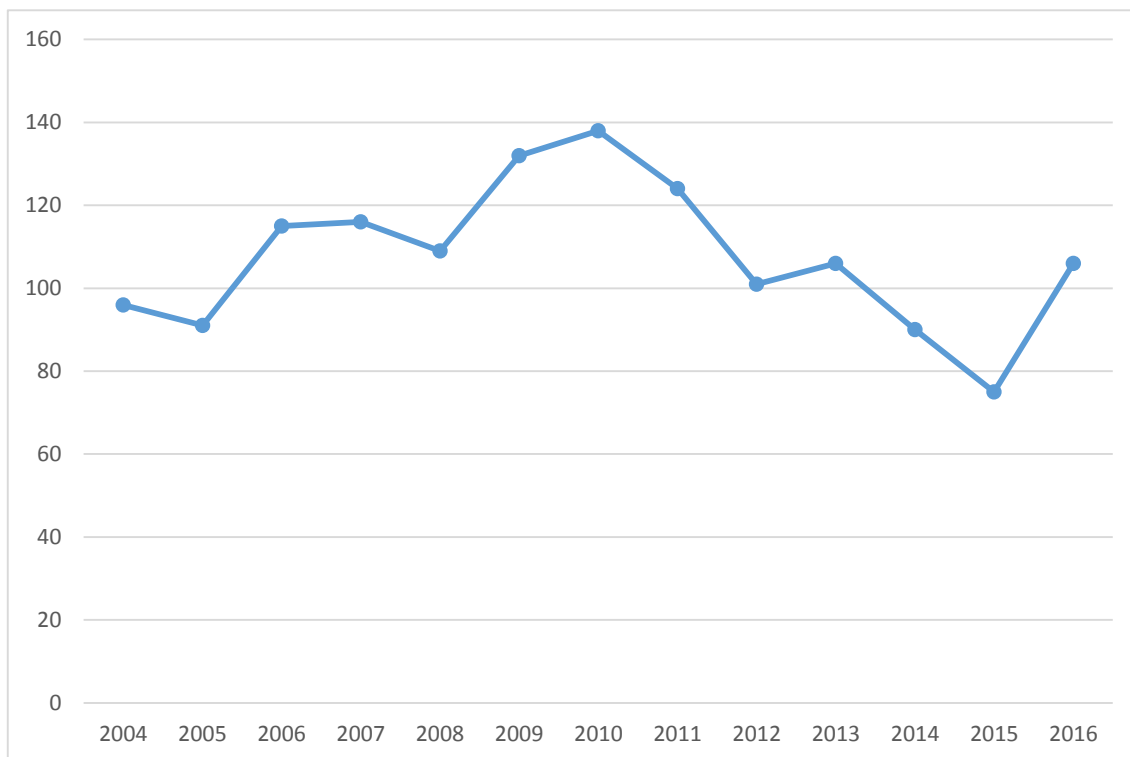
Tabela 8. Liczby uczniów w poszczególnych szkołach podstawowych

	VI	V	IV	III	II	I	
SP Jantar	13	12	17	35	17	11	105
SP Stegna	25	17	30	36	50	8	166
SP Tujsk	18	16	22	22	30	12	120
SP Drewnica	39	32	37	44	42	21	215
łącznie	95	77	106	137	139	52	606

Wykres 34. Liczby dzieci zameldowanych w obwodach poszczególnych szkół podstawowych w podziale na roczniki urodzenia.

Wykres 35. Liczby dzieci zameldowanych w całej gminie w podziale na roczniki urodzenia.

7.4. Zasoby lokalowe oświaty w gminie Stegna

Budynki gminnych szkół są odpowiednio duże, dobrze utrzymane i wyposażone.

Liczba sal lekcyjnych w poszczególnych szkołach jest wystarczająca, a w gimnazjum w Mikoszewie sal jest znacznie więcej, niż potrzebuje szkoła z siedmioma oddziałami.

Z punktu widzenia liczby sal lekcyjnych można powiedzieć, że baza lokalowa gminnych szkół jest obecnie trochę za duża w stosunku do potrzeb, choć poziom jej wykorzystania jest nierównomierny (patrz tabela 9).

Po likwidacji gimnazjów, co łączyć się będzie ze zmniejszeniem o 1/9 liczby uczniów, baza lokalowa szkół w Stegnie będzie dość wyraźnie większa niż jej potrzeby, choć niedostosowana do lokalnej demografii. Najwięcej wolnego miejsca pojawi się w budynkach Gimnazjum w Mikoszewie i Szkoły Podstawowej w Jantarze, gdzie zmniejszy się liczba uczniów (znaczną część uczniów uczących się do tej pory w gimnazjum pozostanie w szkole w Drewnicy), a liczba dzieci będzie taka jak obecnie w obwodzie szkoły w Jantarze powiększona jedynie o dzieci z Mikoszewa.

Z wyjątkiem szkoły w Jantarze wszystkie szkoły dysponują salami gimnastycznymi. Gmina planuje budowę sali widowiskowej w Stegnie oraz nowej sali gimnastycznej w Drewnicy, co bardzo poprawi warunki do zajęć wychowania fizycznego w tych dwóch miejscowościach.

Tabela 9. Sale szkolne i liczby oddziałów w szkołach.

	Liczba oddziałów szkolnych	Liczba sal lekcyjnych dla oddziałów szkolnych o powierzchni przynajmniej 28 metrów kwadratowych	Różnica
G Mikoszewo	7	13	6
SP Jantar	7	9	2
ZS Stegna	13	14	1
ZS Tujsk	10	11	1
ZSP Drewnica	11	13	2
Suma końcowa	48	60	12

W tabeli 9 pokazano liczbę sal lekcyjnych przeznaczonych do zajęć z oddziałami szkolnymi, o powierzchni przynajmniej 28 metrów. W tabeli nie są uwzględnione sale gimnastyczne.

7.5. Liczby etatów nauczycielskich

Według arkuszy organizacyjnych na rok 2016/17 w szkołach na terenie Gminy Stegna nauczyciele realizują łącznie 317,44 etatów przeliczeniowych (łącznie z etatami nauczycieli oddziałów przedszkolnych funkcjonujących przy szkołach podstawowych, bez etatów

nauczycieli przebywających na urloпах dla poratowania zdrowia). Najwięcej nauczycieli zatrudnia Zespół Szkół w Stegnej, a najmniej Szkoła Podstawowa w Jantarze.

Tabela 10. Liczby nauczycielskich etatów przeliczeniowych w poszczególnych szkołach

G Mikoszewo		21,9
SP Jantar		18,1
ZS Stegna		42,2
ZS Tujsk		30,4
ZSP Drewnica		34,6
Razem		147,3

7.6. Liczby etatów pracowników administracji i obsługi

Pracownicy administracji i obsługi zatrudnieni są w szkołach łącznie na 56.1 etatach.

Tabela 11. Średnioroczne liczby etatów administracji i obsługi w szkołach

G Mikoszewo		5,1
SP Jantar		6,5
ZS Stegna		20,0
ZS Tujsk		8,5
ZSP Drewnica		16,0
Razem		56,1

8. Analiza organizacji oddziałów i zajęć w poszczególnych szkołach

8.1. Liczby uczniów, oddziałów i średnie liczebności oddziałów w szkołach

Według projektów arkuszy organizacyjnych na rok szkolny 2016/17 w szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Stegna uczy się 606 uczniów oraz 334 dzieci w oddziałach przedszkola. W gimnazjach uczy się 262 uczniów. Oddziałów w przedszkolach jest 17, w szkołach podstawowych 35, a w gimnazjach 13.

Tabela 12. Liczby uczniów (oraz dzieci w oddziałach przedszkolnych), oddziałów i średnie liczebności oddziałów w szkołach.

	G Mikoszewo			SP Jantar			ZS Stegna			ZS Tujsk			ZSP Drewnica			Razem		
	LU	LO	ŚrLU	LU	LO	ŚrLU	LU	LO	ŚrLU	LU	LO	ŚrLU	LU	LO	ŚrLU	LU	LO	ŚrLU
Przedszkole				48	3	16,0	137	6	22,8	60	3	20,0	89	5	17,8	334	17	19,6
p3													16	1	16,0	16	1	16,0
p4				22	1	22,0	73	3	24,3	25	1	25,0	18	1	18,0	138	6	23,0
p5				10	1	10,0	25	1	25,0	15	1	15,0	17	1	17,0	67	4	16,8
0				16	1	16,0	39	2	19,5	20	1	20,0	38	2	19,0	113	6	18,8
Szkoła podstawowa				105	7	15,0	166	10	16,6	120	7	17,1	215	11	19,5	606	35	17,3
1				11	1	11,0	8	1	8,0	12	1	12,0	21	1	21,0	52	4	13,0
2				17	1	17,0	50	3	16,7	30	2	15,0	42	2	21,0	139	8	17,4
3				35	2	17,5	36	2	18,0	22	1	22,0	44	2	22,0	137	7	19,6
4				17	1	17,0	30	2	15,0	22	1	22,0	37	2	18,5	106	6	17,7
5				12	1	12,0	17	1	17,0	16	1	16,0	32	2	16,0	77	5	15,4
6				13	1	13,0	25	1	25,0	18	1	18,0	39	2	19,5	95	5	19,0
Gimnazjum	138	7	19,7				62	3	20,7	62	3	20,7				262	13	20,2
1	42	2	21,0				21	1	21,0	25	1	25,0				88	4	22,0
2	39	2	19,5				23	1	23,0	19	1	19,0				81	4	20,3
3	57	3	19,0				18	1	18,0	18	1	18,0				93	5	18,6
Suma końcowa	138	7	19,7	153	10	15,3	365	19	19,2	242	13	18,6	304	16	19,0	1202	65	18,5

Zdecydowana większość oddziałów w szkołach to oddziały typowe. W Szkole Podstawowej w Stegnie są dwa oddziały sportowe, po jednym w klasie 2 i 3.

Spośród szkół podstawowych najmniejsze oddziały są w Jantarze (średnio 15 uczniów w oddziale), a największe w Drewnicy (średnio 19,5 uczniów w oddziale).

Oddziały gimnazjalne we wszystkich trzech gimnazjach są podobnej wielkości – od 19,7 do 20,2 uczniów na oddział.

Średnie liczebności oddziałów w gimnazjach w roku szkolnym 2016/17 są dość wyraźnie większe niż w szkołach podstawowych (o 2,9 ucznia na oddział). Różnica ta zwiększyła się w tym wyrażnie w tym roku szkolnym w związku z tym, że oddziały klas pierwszych w szkołach podstawowych są w tym roku wyjątkowo małe. Warto na to zwrócić uwagę w kontekście likwidacji gimnazjów, w wyniku czego zajęcia w mniejszych oddziałach szkół podstawowych będą realizowane w gminie przez 8, a nie przez 6 lat (jak jest do tej pory), co oznacza, że koszty jednostkowe kształcenia zwiększą się.

8.2. Analiza liczebności oddziałów i podziałów na grupy w poszczególnych szkołach oraz związane z tym koszty

Poniżej analizujemy szczegółowo organizację poszczególnych szkół w kontekście wymaganych prawem minimalnych liczb godzin dla uczniów oraz zasadności podziałów na grupy na zajęciach wychowania fizycznego oraz języków obcych. Zdajemy sobie sprawę z tego, że wskazywane możliwości oszczędniejszej organizacji szkoły poprzez ograniczenie do wymaganej prawem liczby godzin oraz zmniejszenie liczby podziałów oddziałów na grupy (zgodnie z obowiązującym prawem) nie zawsze są korzystne dla uczniów i wygodne dla nauczycieli. Nie jest naszym celem sugerowanie oszczędności w organizacji szkół, a jedynie wyraźne wskazanie ile kosztują rozwiązania organizacyjne, które nie są wymagane prawem. Ostateczna decyzja w zakresie sposobu organizacji szkoły jest zawsze kompromisem pomiędzy dobrem uczniów i wygodą pracy nauczycieli, a możliwościami finansowymi samorządu.

8.2.1. Gimnazjum w Mikoszewie

Największy oddział w Gimnazjum w Mikoszewie liczy 21 uczniów. Zgodnie z prawem podział na grupy na lekcjach języków obcych wymagany jest podział na grupy na lekcjach języków obcych w oddziałach liczących więcej niż 24 uczniów. Pomimo to wszystkie zajęcia języków obcych w gimnazjum podzielono na dwie grupy, co oznacza tygodniowo 35 godzin dodatkowych.

Podział na grupy na zajęciach wychowania fizycznego jest obowiązkowy jeśli oddział liczy więcej niż 26 uczniów. W gimnazjum, w którym jest 7 małych oddziałów powinno być zatem 28 godzin wychowania fizycznego, a jest ich 36, czyli o 8 więcej, ponieważ w dwóch wypadkach dla dwóch oddziałów zorganizowano po trzy grupy.

W arkuszu organizacyjnym wykazano 12 dodatkowych godzin „organu prowadzącego” oraz 6 godzin „dyrektorskich”. Warto jednak pamiętać, że zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem o ramowych planach nauczania nie ma już dodatkowych godzin dyrektorskich realizowanych ponad tygodniowe minimalne liczby godzin w oddziałach gimnazjum (29,30 i 31 godzin w kolejnych klasach). W sumie jest to 18 godzin ponad minimalne liczby godziny wymagane prawem dla każdego oddziału.

W sumie w Gimnazjum w Mikoszewie ponad minimum wymagane prawem realizowanych jest 61 godzin tygodniowo, co przekłada się na 3,38 etatu nauczycielskiego, co kosztuje

rocznie około 220 000 zł (przy założeniu, że roczny całkowity koszt etatu nauczycielskiego z wszystkim pochodnymi od wynagrodzeń to około 65 000 zł).

Warto też zwrócić uwagę, że oprócz bardzo dużej liczby godzin dodatkowych, ponad wymagane prawem minimum, w szkole realizowanych jest 12 godzin zajęć dydaktyczno-wyrównawczych.

8.2.2. Szkoła Podstawowa w Jantarze

Zgodnie z rozporządzeniem o ramowych planach nauczania minimalne tygodniowe liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych wynoszą:

- a) klasa I - 20 godzin,
- b) klasa II - 21 godzin,
- c) klasa III - 21 godzin;
- a) klasa IV - 25 godzin,
- b) klasa V - 26 godzin,
- c) klasa VI - 28 godzin;

W klasie IV Szkoły Podstawowej w Jantarze zorganizowano 31 godzin tygodniowo, w tym 2 godziny religii i dwie godziny zajęć dydaktyczno- wyrównawczych czyli o 2 godziny więcej niż określone prawem minimum.

W klasie V zorganizowano 32,5 godzin tygodniowo, w tym 2 godziny religii i 2 godziny zajęć dydaktyczno-wyrównawczych i 0,5 wychowania do życia w rodzinie, czyli o 2 godziny więcej niż określone prawem minimum.

W klasie VI zorganizowano 34,5 godzin tygodniowo, w tym 2 godziny religii i 2 godziny zajęć dydaktyczno- wyrównawczych i 0,5 wychowania do życia w rodzinie, czyli o 2 godziny więcej niż określone prawem minimum.

W sumie we wszystkich oddziałach realizowanych jest 6 godzin tygodniowo więcej, niż wymagają tego przepisy prawa. Ich koszt to około 22 000 zł rocznie.

Dodatkowo w szkole realizowanych jest 10 godzin zajęć dydaktyczno-wyrównawczych – po jednej godzinie w każdym oddziale I-III i po dwie godziny w oddziałach IV-VI.

8.2.3. Szkoła Podstawowa w Drewnicy

W klasie I zorganizowano 23 godzin zajęć, w tym 2 godziny religii, czy o 1 godzinę więcej niż wymagane prawem minimum.

W dwóch klasach drugich zorganizowano po 25 godzin zajęć, w tym 2 godziny religii, czyli po 2 godzin więcej niż wymagane prawem minimum.

W dwóch klasach trzecich zorganizowano po 25 godzin zajęć, w tym 2 godziny religii, czyli po 2 godzin więcej niż wymagane prawem minimum.

W dwóch klasach czwartych zorganizowano po 29 godzin zajęć, w tym 2 godziny religii, czyli po 2 godzin więcej niż wymagane prawem minimum.

W dwóch klasach piątych zorganizowano po 31 godzin zajęć. Odliczając z tego nieobowiązkowe 2,5 godziny religii i wychowania do życia w rodzinie, pozostaje po 2,5 godzin na oddział więcej niż wymagane prawem minimum.

W dwóch klasach szóstych zorganizowano po 33 godzin zajęć. Odliczając z tego nieobowiązkowe 2,5 godziny religii i wychowania do życia w rodzinie, pozostaje po 2,5 godzin na oddział więcej niż wymagane prawem minimum.

W sumie we wszystkich oddziałach zorganizowano 23 godziny więcej, nie wymaga tego prawa. Koszt tych zajęć to około 83 000 zł.

Dodatkowo w szkole realizowanych jest 8 godzin terapii pedagogicznej i socjoterapii oraz 6 godzin zajęć dydaktyczno-wyrównawczych – w sumie 14 godzin.

8.2.4. Szkoła Podstawowa w Stegnie

W Szkole Podstawowej w Stegnie zorganizowano w oddziałach w sumie 29 godzin tygodniowo zajęć ponad wymagane prawem minimum. Ich roczny koszt to około 105 000 zł.

Dodatkowo w szkole jest w sumie 6 godzin dydaktyczno-wyrównawczych i korekcyjno-kompensacyjnych.

W Szkole Podstawowej w Stegnie zorganizowano 2 oddziały sportowe, po jednym w klasie II i III. Na każdego ucznia tych oddziałów gmina otrzymuje rocznie około 1000 zł dodatkowej subwencji. Dla uczniów tych zorganizowano łącznie 14 dodatkowych godzin wychowania fizycznego, które kosztują rocznie około 25 000 zł. Oznacza to, że do utrzymania oddziałów sportowych gmina dopłaca rocznie około 5 000 zł z dochodów własnych.

8.2.5. Gimnazjum w Stegnie

Największy oddział w gimnazjum w Stegnie liczy 23 uczniów. Zgodnie z prawem nie ma zatem potrzeby dokonywania podziałów na grupy na lekcjach języków i wychowania fizycznego. Pomimo to w arkuszu organizacyjnym szkoły wykazano 20 godzin wynikających z podziałów na grupy (dla trzech oddziałów).

Dodatkowo we wszystkich trzech oddziałach gimnazjalnych zorganizowano w sumie 9 godzin zajęć obowiązkowych godzin więcej, niż wynika to z minimum określonych w rozporządzeniu w sprawie ramowych planów nauczania.

W sumie w Gimnazjum w Stegnie ponad minimum wymagane prawem realizowanych jest 29 godzin tygodniowo, co przekłada się na 1,61 etatu nauczycielskiego, co kosztuje rocznie około 105 000 zł.

Dodatkowo w szkole są w sumie 4 godziny dydaktyczno-wyrównawczych i korekcyjno-kompensacyjnych.

8.2.6. Gimnazjum w Tujsku

W trzech oddziałach gimnazjum w Tujsku zorganizowano w sumie 6 godzin zajęć obowiązkowych ponad wymagane prawem minimum, a dodatkowo zajęcia wychowania fi-

zycznego podzielono na dwie grupy w oddziale 25 osobowym, co nie jest wymagane prawem.

W sumie w gimnazjum zorganizowano 10 godzin zajęć ponad wymagane prawem minimum, co kosztuje rocznie około 36 000 zł.

Dodatkowo w gimnazjum jest 8 godzin tygodniowo zajęć dydaktyczno-wyrównawczych.

8.2.7. Szkoła Podstawowa w Tujsku

W Szkole Podstawowej w Tujsku zorganizowano 15 godzin obowiązkowych więcej, niż to wynika z określonych prawem minimum. Dodatkowo dokonano podziału na grupy na zajęciach wychowania fizycznego w dwudziestodwuosobowym oddziale klasy IV.

W sumie w szkole zorganizowano 19 godzin zajęć ponad wymagane prawem minimum, co kosztuje rocznie około 68 000 zł.

Dodatkowo w szkole jest 10 godzin tygodniowo zajęć dydaktyczno-wyrównawczych.

8.2.8. Podsumowanie

W tabeli 13 podsumowano wszystkie wykazane wyżej dodatkowe godziny zajęć obowiązkowych zorganizowanych w oddziałach poszczególnych szkół. Godzin tych jest 177, czyli niemal 10 etatów nauczycielskich, a ich roczny koszt (z wszystkimi pochodnymi) wynosi około 639 000 zł. Kwota ta pokazuje jak duży jest wysiłek finansowy gminy na rzecz organizacji bardzo dobrych warunków nauki na typowych lekcjach w szkołach. Warto zauważyć, że kwota ta stanowi ponad 20% kwoty dopłaty do subwencji oświatowej, czyli realnych kosztów bieżącego utrzymania szkół przez gminę.

Tabela 13. Liczby dodatkowych godzin zajęć obowiązkowych w oddziałach

Szkoła	Dodatkowa tygodniowa liczba godzin w oddziałach, ponad wymagane prawem minimum	Szacunkowy koszt dodatkowych godzin
SP Tujsk	19	68 000
G Tujsk	10	36 000
G Stegna	29	105 000
SP Stegna	29	105 000
SP Drewnica	23	83 000
SP Jantar	6	22 000
G Mikoszewo	61	220 000
	177	639 000

Tabela 14. Liczby godzin zajęć związanych z pomocą psychologiczno-pedagogiczną dla uczniów

	G	SP	Razem
G Mikoszewo	12	0	12
zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze	12	0	12
SP Jantar	0	10	10
zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze	0	10	10
ZS Stegna	4	6	10
zajęcia korekcyjno-kompensacyjne i dydaktyczno-wyrównawcze	4	6	10
ZS Tujsk	18	14	32
socjoterapeuta	10	14	24
zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze	8	0	8
ZSP Drewnica	0	19	19
terapia pedagogiczna/socjoterapia	0	8	8
zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze	0	11	11
Suma końcowa	34	49	83

W tabeli 14 przedstawiono liczby godzin zajęć realizowanych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów. We wszystkich szkołach zajęć takich są 83 godziny, co przekłada się na 4,6 etatów nauczycielskich i kosztuje rocznie około 300 000 zł.

9. Analiza porównawcza organizacji szkół w Gminie Stegna

9.1. Liczby uczniów przypadających na jeden etat nauczycielski zajęć realizowanych w typowych oddziałach szkół podstawowych

Najlepszym sposobem porównywania organizacji szkół różnych rozmiarów w kontekście ponoszonych kosztów jest wyznaczanie wskaźnika liczby uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy. W tabeli 15 i 16 przedstawiono wartości takich wskaźników wyznaczone dla wszystkich szkół podstawowych. W obliczeniach uwzględniono zajęcia realizowane z całymi oddziałami ogólnodostępnymi (nie uwzględniono oddziałów sportowych), grupami oddziałowymi oraz międzyoddziałowymi. Nie uwzględniono tzw. etatów wsparcia takich jak obowiązki pedagoga, bibliotekarza itp., a także zajęć rewalidacyjnych i nauczania indywidualnego dla uczniów tych oddziałów. Nie uwzględniono również zajęć dydaktyczno-wyrównawczych. Tak wyznaczony wskaźnik pozwala porównać sposób, w jaki organizowane są oddziały w poszczególnych szkołach. Wskaźniki wyznaczono osobno dla klas I-III i IV-VI, ze względu na znacząco różne liczby godzin realizowanych na poszczególnych etapach edukacyjnych.

Tabela 15. Liczba uczniów na etat w klasach I-III szkół podstawowych⁷

ZSP Drewnica	15,7
SP Jantar	12,6
ZS Stegna	10,6
ZS Tujsk	11,6

Organizacja oddziałów I-III szkół podstawowych najdroższa jest w Stegnie, gdzie liczba uczniów przypadających na jeden etat nauczycielski jest o połowę niższa niż w Drewnicy. W dużej części wynika to z tego, że oddziały w Stegnie są wyraźnie mniejsze niż w Drewnicy, ale różnica ta nie tłumaczy do końca różnicy wartości wskaźników w tabeli 15, która jest większa niż różnica wielkości oddziałów, co oznacza, że w Stegnie jest więcej godzin dodatkowych (ponad wymagane prawem minimum) niż w Drewnicy.

⁷ Aby wszystkie oddziały były porównywalne w sumie etatów nie uwzględniono dodatkowych zajęć wychowania fizycznego w oddziałach sportowych.

Tabela 16. Liczba uczniów na etat zajęć z oddziałami ogólnodostępnymi klas IV-VI szkół podstawowych

ZSP Drewnica	10,5
SP Jantar	8,2
ZS Stegna	9,6
ZS Tujsk	10,3

W klasach IV-VI zróżnicowanie kosztów organizacji zajęć w oddziałach w poszczególnych szkołach jest mniejsze. Najdrożej zorganizowane są zajęcia w oddziałach szkoły w Jantarze, a najtaniej w Drewnicy.

9.2. Liczby uczniów przypadających na jeden etat nauczycielski zajęć realizowanych w typowych oddziałach gimnazjalnych

W tabeli 17 przedstawiono analogiczne do omówionych wyżej dla szkół podstawowych wskaźniki porównujące organizację gimnazjów.

Tabela 17. Liczby uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy zajęć realizowanych w oddziałach gimnazjów

G Mikoszewo	8,5
ZS Stegna	8,1
ZS Tujsk	9,6

Najmniej uczniów na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy przypada w gimnazjum w Steganie, a najwięcej w Tujsku. Koszty jednostkowe organizacji oddziałów w obu tych szkołach różnią się o niemal 18%.

9.3. Nauczycielskie etaty wsparcia

Poprzez etaty wsparcia rozumiemy w niniejszym opracowaniu etaty nauczycieli, nieprzekładające się bezpośrednio na zajęcia w oddziałach. Najbardziej typowymi etatami wsparcia są etaty bibliotekarzy, pedagogów szkolnych, wychowawców w świetlicy oraz etaty niżek kierowniczych.

Przez etat niżki kierowniczej dyrektora szkoły czy kierownika świetlicy rozumiemy iloraz liczby godzin niżki nauczyciela i pensum, według którego ta niżka została określona. W wypadku dyrektora szkoły, który realizuje 3 godziny zajęć z uczniami tygodniowo, czyli ma 15 godzin niżki, związany z nim etat niżki to $15/18=0,83$.

W tabeli 18 przedstawiono wymiary etatów wsparcia w poszczególnych szkołach. Jak widać, najważniejszą grupą etatów wsparcia są etaty świetlicowe, których jest w gminie ponad 10. Warto zwrócić uwagę, że etaty świetlicowe występują nie tylko w szkołach podstawowych, ale także w gimnazjum w Mikoszewie. W wielu samorządach (także w tych, w których uczniowie są dowożeni), w gimnazjach nie organizuje się zajęć świetlicowych.

Tabela 18. Typowe etaty wsparcia

	G Mikoszewo	SP Jantar	ZS Stegna	ZS Tujsk	ZSP Drewnica	Razem
biblioteka	1,0	0,3	1,0	1,0	1,0	4,3
pedagog	1,0	0,5	1,0	1,0	1,0	4,5
psycholog					1,0	1,0
światlica	1,0	1,2	3,2	2,9	2,3	10,6
zniżka	0,8	0,7	1,7	1,3	1,3	5,8
Razem	3,8	2,7	6,8	6,2	6,6	26,2

W tabeli 19 przedstawiono liczby uczniów (nie uwzględniono dzieci przedszkolnych) przypadających na jeden etat typowego wsparcia w poszczególnych szkołach. W tabeli nie uwzględniono etatów zniżek, gdyż trudno je porównywać pomiędzy zespołami szkolno-przedszkolnymi tak, jak etaty bibliotekarzy czy pedagogów.

Tabela 19. Liczby uczniów szkół podstawowych i gimnazjów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy wsparcia (bez zniżek dyrektorów) w poszczególnych szkołach

	biblioteka	pedagog	psycholog	światlica	razem	liczba uczniów przypadających na jeden etat
G Mikoszewo	1,0	1,0		1,0	3,0	46,0
SP Jantar	0,3	0,5		1,2	2,0	53,6
ZS Stegna	1,0	1,0		3,2	5,2	44,2
ZS Tujsk	1,0	1,0		2,9	4,9	37,0
ZSP Drewnica	1,0	1,0	1,0	2,3	5,3	40,5
razem	4,3	4,5	1,0	10,6	20,3	42,7

Liczby uczniów przypadających na jeden etat wsparcia dość mocno różnią się pomiędzy szkołami. W Tujsku jest ich o niemal 45% mniej niż w Jantarze.

Tabela 20. Liczby uczniów i dzieci przedszkolnych przypadających na jeden etat zniżki godzin dyrektorów i wicedyrektorów w poszczególnych szkołach.

	liczba etatów zniżki	liczba uczniów i dzieci przedszkolnych przypadających na jeden etat zniżki
G Mikoszewo	0,8	170,9
SP Jantar	0,7	211,8
ZS Stegna	1,7	216,8
ZS Tujsk	1,3	185,1
ZSP Drewnica	1,3	233,8
razem	5,8	206,5

Zróznicowane są liczby uczniów przypadających na jeden etat niższej kierowniczej dyrektorów i wicedyrektorów szkół. Pomiedzy Gimnazjum w Mikoszewie, a ZSP w Drewnicy różnica ta wynosi 37%.

Tabela 21. Liczby uczniów (bez oddziałów przedszkolnych) przypadających na jeden etat bibliotekarza.

G Mikoszewo		138,0
SP Jantar		393,8
ZS Stegna		228,0
ZS Tujsk		182,0
ZSP Drewnica		215,0
razem		203,4

Tabela 21 przedstawia liczby uczniów (nie uwzględniane są dzieci z oddziałów przedszkolnych) przypadających na jeden etat bibliotekarza w poszczególnych szkołach. Wielkości te znacznie się od siebie różnią. Liczba uczniów przypadających na jeden etat bibliotekarza w Jantarze jest niemal trzykrotnie niższa, niż w Mikoszewie.

Tabela 22. Liczby uczniów (bez oddziałów przedszkolnych) przypadających na jeden etat pedagoga.

G Mikoszewo		138,0
SP Jantar		210,0
ZS Stegna		228,0
ZS Tujsk		182,0
ZSP Drewnica		215,0
razem		192,9

Liczby uczniów przypadających na jeden etat pedagoga (patrz tabela 22) również znacznie różnią się pomiędzy poszczególnymi szkołami. Warto zauważyć, że w wielu znanych nam samorządach wartości tego wskaźnika są znacznie wyższe (czyli biblioteki są zorganizowane taniej) niż w Stegna.

Tabela 23. Liczby uczniów (bez oddziałów przedszkolnych) przypadających na jeden etat w świetlicy.

G Mikoszewo		138,0
SP Jantar		88,1
ZS Stegna		72,3
ZS Tujsk		62,3
ZSP Drewnica		93,2
razem		82,1

Zróznicowane są również liczby uczniów przypadających na jeden etat w świetlicy, choć oczywiście trudno jest je tak zupełnie wprost porównywać, gdyż zapotrzebowanie na etaty

w świetlicy wynika z wielu różnych czynników. Warto jednak zauważyć, że średnia wartość tego wskaźnika dla całej gminy jest niższa niż w wielu innych znanych nam samorządach.

Zatrudnienie nauczycieli w zakresie etatów wsparcia jest dość wyraźnie zróżnicowane pomiędzy szkołami. Wydaje się, że w pewnej mierze wynika ono z przyczyn historycznych i w mniejszym stopniu uzależnione jest od faktycznych potrzeb, które powinny – jak się wydaje – być bardziej skorelowane z liczbą uczniów. W zakresie przydzielania szkołom nauczycielskich etatów wsparcia warto byłoby może rozważyć pewną standaryzację opartą na zależności liczby tych etatów od liczby uczniów.

9.4. Zatrudnienie pracowników administracji i obsługi

Zestawienie etatów pracowników administracji i obsługi w poszczególnych placówkach w roku szkolnym 2016/17 przedstawia tabela 24. Nazwy stanowisk w tabeli wykazano tak, jak są one zapisane w arkuszach organizacyjnych szkół.

Tabela 24. Etaty pracowników administracji i obsługi w placówkach

	G Mikoszewo	SP Jantar	ZS Stegna	ZS Tujsk	ZSP Drewnica	Razem
dowozy		0,5			0,5	1
intendentka					1	1
konserwator	1,13	0,5	0,5		1,5	3,63
księgowy	0,5	0,5	1	0,5	1	3,5
kucharki			4,25		3	7,25
palacz		0,5	1,5			2
pomoc nauczyciela w przedszkolu		1	6		3	10
sekretarz	1	1	1	1	1	5
sprzątaczką	1,75	2	3	4	4	14,75
woźny	0,75			1	1	2,75
opiekun				1,5		1,5
pomoc administracyjna		0,5				0,5
kucharka			1			1
pomoc kuchenna			1,75	0,5		2,25
Suma końcowa	5,13	6,5	20	8,5	16	56,13

9.4.1. Poziom zatrudnienia pracowników administracji i obsługi

Aby porównać poziom zatrudnienia pracowników administracji w poszczególnych szkołach wyznaczono wskaźniki liczby uczniów i dzieci przedszkolnych przypadających na jeden etat administracji i obsługi w poszczególnych szkołach oraz liczb nauczycielskich etatów przeliczeniowych przypadających na jeden etat administracji i obsługi. W tabeli 25 przedstawiono liczby uczniów i dzieci przedszkolnych przypadających na jeden etat pracowników administracji i obsługi. Z porównań wyłączono stanowiska pracowników kuchni, palaczy i stanowiska związane z dowozami uczniów, ponieważ występują one tylko w niektórych szkołach i wynikają z ich specyfiki. Wartości wskaźnika liczby uczniów przypadających na jeden etat pracowników administracji i obsługi różnią się pomiędzy szkołami, ale nie są to różnice bardzo duże, z wyjątkiem odbiegającego mocno od średniej Zespołu

Szkół w Tujsku, w którym poziom zatrudnienia pracowników administracji i obsługi jest niższy niż w pozostałych szkołach, choć oczywiście należy pamiętać że zatrudnienie pracowników administracji i obsługi nie zależy wprost od liczby uczniów, trudno się zatem spodziewać, że będzie on identyczny we wszystkich szkołach.

Tabela 25. Liczby uczniów i dzieci przedszkolnych przypadających na jeden etat administracji i obsługi w szkołach (bez etatów pracowników kuchni, palaczy i stanowisk związanych z dowozami uczniów)

G Mikoszewo		27
SP Jantar		28
ZS Stegna		32
ZS Tujsk		37
ZSP Drewnica		26
Razem		30

Tabela 26. Liczby nauczycielskich etatów przeliczeniowych przypadających na jeden etat administracji i obsługi w szkołach (w tabeli nie uwzględniono asystentów nauczycieli, kucharek, opiekunów dzieci i młodzieży podczas przewozów i przejścia przez jezdnię oraz palaczy)

G Mikoszewo		4,3
SP Jantar		3,3
ZS Stegna		3,7
ZS Tujsk		4,7
ZSP Drewnica		3,0
Razem		3,7

Ze względu na to, że miarą zadań realizowanych przez szkołę jest bardziej liczba prowadzonych w niej zajęć niż liczba uczniów, w tabeli 26 przedstawiono liczbę nauczycielskich etatów przeliczeniowych przypadających na jeden etat administracji i obsługi. Tak wyznaczony wskaźnik również pokazuje zróżnicowanie poziomu zatrudnienia pracowników administracji i obsługi pomiędzy szkołami.

9.4.2. Poziom zatrudnienia pracowników administracji w szkołach

Tabela 27. Liczby etatów nauczycielskich przypadających na jeden etat administracji w szkołach

	księgowy	sekretarz	pomoc administracji	razem	liczba etatów nauczycielskich przypadających na jeden etat administracji
G Mikoszewo	0,5	1	0	1,5	14,6
SP Jantar	0,5	1	0,5	2	9,1
ZS Stegna	1	1	0	2	21,1
ZS Tujsk	0,5	1	0	1,5	20,3
ZSP Drewnica	1	1	0	2	17,3
Razem	3,5	5	0,5	9	16,4

Tabela 27 przedstawia liczby nauczycielskich etatów przeliczeniowych przypadających na jeden etat pracowników administracji zatrudnionych w szkole.

Jak widać, wartości tego wskaźnika różnią się bardzo mocno pomiędzy szkołami. Poziom zatrudnienia pracowników administracji w Szkole Podstawowej Jantarze jest ponad dwukrotnie wyższy niż w Zespołach Szkół w Stegnie i w Tujsku, co pokazuje, że poziom zatrudnienia tej grupy pracowników wydaje się być dość słabo powiązany z ich zadaniami.

9.4.3. Poziom zatrudnienia osób sprzątających

W tabeli 28 pokazano liczby metrów kwadratowych powierzchni szkoły przypadających na jeden etat sprzątaczk. Wartości tego wskaźnika różnią się bardzo znacznie pomiędzy szkołami, choć oczywiście należy pamiętać, że nie zawsze są one porównywalne w bardzo różniących się organizacyjnie placówkach (szczególnie trudno porównywać zespoły szkolno-przedszkolne z typowymi szkołami).

Tabela 28. Liczba metrów kwadratowych przypadająca na jeden etat sprzątaczk

G Mikoszewo	1158
SP Jantar	863
ZS Stegna	537
ZS Tujsk	725
ZSP Drewnica	750

10. Koszty utrzymania szkół a subwencja oświatowa

Subwencja oświatowa jest dochodem gminy i nieuzasadnione jest twierdzenie, że wszystkie bieżące koszty utrzymania konkretnej szkoły powinny być pokryte z subwencji przypadającej na uczniów tej szkoły, ani też nie jest tak, że każdej szkole „należy się” subwencja naliczona na jej uczniów. Niemniej jednak warto jest mieć świadomość, na ile koszty utrzymania szkoły odbiegają od subwencji naliczonej na uczących się w niej uczniów. Warto też pamiętać, że algorytm podziału subwencji oświatowej nie do końca oddaje rzeczywiste koszty funkcjonowania szkół różnych typów, w związku z czym nie jest uzasadnione porównywanie ze sobą dopłat do subwencji szkół różnych typów (w naszym przypadku gimnazjów oraz szkół podstawowych).

Porównanie bieżących kosztów utrzymania szkół z naliczaną na ich uczniów subwencją ilustruje bardzo dobrze wysiłek finansowy gminy na utrzymanie poszczególnych szkół.

W tabeli 29 przedstawiono porównanie wysokości kwot wydatków bieżących szkół zaplanowanych na rok 2015 z subwencją naliczoną dla ich uczniów. W wydatkach uwzględniono tylko tzw. wydatki subwencyjne, czyli te, na które teoretycznie powinna być przeznaczona subwencja (czyli nie ma w nich np. wydatków na oddziały przedszkolne, których prowadzenie jest zadaniem własnym gminy oraz wydatków inwestycyjnych i kosztów dovożenia).

Tabela 29. Subwencja a wydatki „subwencyjne” w szkołach w roku 2015⁸.

Szkoła	Subwencja	Wydatki wykonane	Wydatki subwencyjne	Wydatki niesubwencyjne	Kwota dopłata do subwencji	% dopłaty do subwencji
G w Mikoszewie	1 029 375,94 zł	1 753 931,79 zł	1 700 382,80 zł	53 548,99 zł	671 006,86 zł	65,1857923
SP w Jantarze	968 754,11 zł	1 472 409,57 zł	1 147 904,36 zł	324 505,21 zł	179 150,25 zł	18,49285097
ZS w Stegnie	2 166 848,30 zł	3 755 054,98 zł	2 788 060,67 zł	966 994,31 zł	621 212,37 zł	28,66893665
ZS w Tujsku	1 509 458,60 zł	2 545 477,80 zł	2 338 345,11 zł	207 132,69 zł	828 886,51 zł	54,91283517
ZSP w Drewnicy	1 864 461,82 zł	3 172 154,09 zł	2 403 146,09 zł	769 008,00 zł	538 684,27 zł	28,89221213
Suma końcowa	7 538 898,77 zł	12 699 028,23 zł	10 377 839,03 zł	2 321 189,20 zł	2 838 940,26 zł	37,65722747

W powyższej tabeli najbardziej zwraca uwagę bardzo wysoka procentowa dopłata do subwencji w wypadku Gimnazjum w Mikoszewie wynikająca z drogiej organizacji tej szkoły oraz dużych kosztów utrzymania za dużego w stosunku do potrzeb budynku. Warto pamiętać, że powodem błędów w wyznaczaniu dopłat do subwencji może być nieprecyzyjne

⁸ Należy pamiętać, że suma subwencji naliczanej na uczniów poszczególnych szkół nie jest równa kwocie subwencji otrzymywanej przez gminę, gdyż subwencja naliczana jest także na pewne zajęcia pozaszkolne.

dzielenie kosztów pomiędzy rozdziały klasyfikacji budżetowej w zespołach zawierających szkoły i przedszkola wraz z obsługującymi te przedszkola stołówkami.

Tabela 30. Wydatki wykonane w roku 2016 przez poszczególne szkoły w podziale na paragrafy klasyfikacji budżetowej.

Paragraf	G Mikoszków	SP Jantar	ZS Stegna	ZS Tujsk	ZSP Drewnica	Razem
3020	85 420 zł	62 925 zł	156 990 zł	120 020 zł	129 623 zł	554 978 zł
3240	0 zł		0 zł	0 zł		0 zł
3260	350 zł		0 zł	80 zł	282 zł	712 zł
4010	1 071 598 zł	919 085 zł	2 320 631 zł	1 491 896 zł	1 933 941 zł	7 737 152 zł
4040	88 945 zł	70 553 zł	182 061 zł	113 524 zł	152 971 zł	608 054 zł
4110	211 454 zł	172 664 zł	448 331 zł	278 869 zł	358 598 zł	1 469 917 zł
4120	23 420 zł	20 726 zł	51 765 zł	28 294 zł	35 807 zł	160 012 zł
4140	0 zł					0 zł
4170	17 599 zł	800 zł	22 680 zł	776 zł	1 200 zł	43 055 zł
4210	60 937 zł	76 949 zł	141 959 zł	105 317 zł	121 064 zł	506 226 zł
4240	16 870 zł	7 764 zł	19 369 zł	18 900 zł	16 957 zł	79 860 zł
4260	16 666 zł	15 686 zł	39 399 zł	19 885 zł	36 682 zł	128 317 zł
4270	11 993 zł	9 010 zł	121 478 zł	130 710 zł	35 815 zł	309 004 zł
4280	1 200 zł	1 480 zł	1 538 zł	1 293 zł	3 655 zł	9 166 zł
4300	24 316 zł	30 310 zł	101 504 zł	130 835 zł	209 531 zł	496 497 zł
4360	2 340 zł	2 985 zł	4 723 zł	2 777 zł	2 178 zł	15 003 zł
4390					0 zł	0 zł
4410	1 321 zł	326 zł	1 439 zł	1 390 zł	1 579 zł	6 055 zł
4430	2 328 zł	2 343 zł	2 667 zł	688 zł	2 819 zł	10 845 zł
4440	66 624 zł	50 431 zł	136 891 zł	94 073 zł	106 859 zł	454 878 zł
4700	2 828 zł	500 zł	1 631 zł	6 151 zł	4 011 zł	15 120 zł
4990					0 zł	0 zł
6050	47 724 zł	27 873 zł			6 084 zł	81 681 zł
6060					12 496 zł	12 496 zł
Razem	1 753 932 zł	1 472 410 zł	3 755 055 zł	2 545 478 zł	3 172 154 zł	12 699 028 zł

11. Nieuniknione koszty likwidacji gimnazjów

11.1. Likwidacja gimnazjów zwiększy liczbę oddziałów dla tej samej liczby uczniów

Likwidacja gimnazjów zwiększa liczbę oddziałów, które trzeba zorganizować dla tych samych uczniów w ośmioletniej szkole podstawowej, zamiast w sześcioletniej szkole podstawowej, a następnie w gimnazjum.

Jak widać w tabelach 31 i 32 oddziały gimnazjalne w Mikoszewie są większe niż oddziały w szkołach podstawowych w Jantarze i w Drewnicy, gdyż do tej pory po 6 latach nauki dzieci ze szkół w Jantarze i w Drewnicy były organizowane od nowa, w większe oddziały w gimnazjum w Mikoszewie.

Tabela 31. Liczby uczniów, oddziałów i średnie liczebności oddziałów w gimnazjum w Mikoszewie w roku szkolnym 2016/17

Poziom	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnio w oddziale
1	42	2	21,0
2	39	2	19,5
3	57	3	19,0
razem	138	7	19,7

Tabela 32. Łączne liczby uczniów, oddziałów i średnie liczebności oddziałów w szkołach podstawowych w Jantarze i w Drewnicy w roku szkolnym 2016/17

Poziom	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnio w oddziale
1	32	2	16,0
2	59	3	19,7
3	79	4	19,8
4	54	3	18,0
5	44	3	14,7
6	52	3	17,3
razem	320	18	17,8

W roku szkolnym 2017/18 nie będą tworzone oddziały klasy pierwszej gimnazjum, a zamiast tego oddziały obecnej klasy szóstej staną się oddziałami klasy siódmej. W Drewnicy i w Jantarze będą w sumie 3 oddziały. Gdyby uczniowie tych oddziałów trafili do gimnazjum w Mikoszewie powstałyby dla nich najprawdopodobniej tylko dwa oddziały. Podobnie będzie w kolejnych latach. Oznacza to, że niezależnie od tego, jak będzie wyglądała sieć szkół w gminie Stegna od września 2017, w całej gminie będzie o jeden oddział więcej niż byłoby ich, gdyby nie likwidowano gimnazjów. Po pełnym wdrożeniu reformy liczba dodatkowych oddziałów powstałych z tego powodu wyniesie dwa. Oznacza to, że corocznie gmina będzie ponosiła dodatkowy koszt około 250 000 zł niezbędny na utrzymanie dwóch dodatkowych oddziałów klasy VII i VIII (w stosunku do liczby oddziałów klas I i II gimnazjów).

11.2. W ośmioletniej szkole podstawowej będzie więcej godzin, niż ich realizowano w sześcioletniej szkole podstawowej oraz w dwóch pierwszych klasach gimnazjum

Zgodnie z ramowym planem nauczania dla ośmioletniej szkoły podstawowej (informacja ze strony internetowej MEN z dnia 14 II 2016) w ośmioletnim cyklu nauczania nowej ośmioletniej szkoły podstawowej każdy uczeń musi zrealizować w sumie w całym ośmioletnim cyklu 202 godziny zajęć obowiązkowych tygodniowo (średnio 25,25 godzin tygodniowo w każdej klasie) . Według dziś obowiązującego rozporządzenia o ramowych planach nauczania przez sześć klas szkoły podstawowej oraz dwie pierwsze klasy gimnazjum do zrealizowania jest 200 godzin, czyli o 2 godziny mniej. Oznacza to, że realizacja planów nauczania w szkole podstawowej w całym cyklu nauki będzie droższa o 1%. Biorąc pod uwagę, że zajęcia w oddziałach to około 70% wszystkich etatów nauczycielskich, z powodu zmian w planie nauczania szkoły podstawowej koszty wynagrodzeń nauczycieli w gminie wzrosną po wdrożeniu reformy corocznie o nieco ponad 0,7%. W przyszłym roku w każdej klasie siódmej zamiast 29 godzin zajęć obowiązkowych (tyle jest w obecnej pierwszej klasie gimnazjum) będzie musiało być zrealizowanych najprawdopodobniej 31 godzin plus przynajmniej 0,6 godziny dyrektorskiej (tyle wynika z opublikowanej na stronie MEN siatki godzin). Oznacza to w sumie dodatkowo 13 godzin w 5 oddziałach, czyli około 47 000 zł w skali roku szkolnego. Po dwóch latach wdrażania reformy liczba obowiązkowych godzin wzrośnie o 1,6 godziny w każdym oddziale klasy VIII (o tyle więcej godzin będzie w klasie VIII w stosunku do klasy II gimnazjum), czyli w sumie o 21 godzin tygodniowo, czyli o około 76 000 zł rocznie.

12. Zmniejszenie dopłaty do subwencji oświatowej

W roku 2016 roczny koszt kształcenia jednego ucznia w gimnazjum w Mikoszewie (największym i jedynym samodzielnym gimnazjum w gminie) był wyższy od otrzymywanej przez gminę subwencji oświatowej o niemal 4 500 zł. Likwidacja gimnazjów oznacza, że do kształcenia 1/3 uczniów obecnych gimnazjów nie trzeba będzie dopłacać z dochodów własnych gminy. Wynikająca z tego kwota oszczędności dla gminy to około 393 000 zł rocznie. Oszczędność ta może się pojawić dopiero za dwa lata, po całkowitym wygaszeniu gimnazjów. Należy jednak pamiętać, że kwota ta bardzo mocno zależy od wysokości wag subwencyjnych na jednego ucznia gimnazjum oraz szkoły podstawowej. Wartości tych wag niemal na pewno będą się zmieniały w kolejnych latach, co może sprawić, że kwota tej oszczędności może okazać się istotnie różna od wyliczonej tu wartości. Jest to tym bardziej prawdopodobne, że oszczędność pojawiająca się po stronie gmin prowadzących tylko szkoły podstawowe musiałaby oznaczać koszt po stronie powiatów, które mają mniejsze niż gminy możliwości finansowania oświaty z dochodów własnych. Należy się zatem spodziewać takich korekt wartości wag subwencyjnych, które nie spowodują oszczędności dla gmin kosztem powiatów.

Kwota tej oszczędności może też być mniejsza jeśli po wdrożeniu reformy nie zmienią się koszty stałe utrzymania budynków, czyli ich koszt przypadający na jednego ucznia wzrośnie.

13. Zmiana kosztów dowożenia uczniów

W Zespole Szkół w Stegnie oraz w Tujsku likwidacja gimnazjów przez trzy najbliższe lata nie zmieni kosztów dowożenia, gdyż wszyscy ich uczniowie będą się uczyli w tych samych budynkach. Po całkowitej likwidacji gimnazjów zmniejszy się o 1/9 liczba uczniów, w związku z tym zmniejszyć się powinien proporcjonalnie koszt dowozów. Obecnie sumaryczny koszt dowozów w obu tych szkołach to około na to około 117 000 zł, czyli możliwa roczna oszczędność wyniesie około 13 000 zł.

Dowożenie uczniów do szkoły w Drewnicy oraz gimnazjum w Mikoszewie wynosi około 166 000 zł. Analogicznie jak w wypadku szkół w Stegnie i w Tusku, ze względu na zmniejszenie liczby uczniów o 1/9 kwota ta powinna się za dwa lata zmniejszyć o przynajmniej 1/9 czyli o około 18 000 zł. W zależności od tego na jaką sieć szkolną zdecyduje się gmina od września 2017, kwota ta może się jeszcze zmniejszyć (np. wtedy, gdy nie trzeba będzie przewozić żadnych uczniów z Mikoszewa do Drewnicy, ani też z Drewnicy do Mikoszewa, co ma miejsce obecnie).

Kwoty oszczędności na dowożeniu mogą być mniejsze od oczekiwanych, gdyż zmniejszenie liczby dowożonych uczniów może spowodować wzrost jednostkowych kosztów dowożenia.

14. Zmiany sieci szkół w gminie wskutek wdrażania reformy oświaty

14.1. Liczby uczniów zameldowanych w obwodach poszczególnych szkół

Analizując możliwości zmian sieci szkół w gminie warto przyrzeć się wcześniej liczbom dzieci zameldowanych w obwodach poszczególnych szkół w podziale na roczniki urodzenia – patrz tabela 33 i wykres 34 na stronie 40.

Należy pamiętać, że liczby dzieci zameldowanych często mocno odbiegają od liczb dzieci faktycznie trafiających do szkół. Niewątpliwie jednak tendencje zmian liczb uczniów w szkołach powinny być podobne do tendencji zmian liczb dzieci zameldowanych w ich obwodach. W tym kontekście najbardziej niepokojąco wyglądają wykresy dla szkoły w Drewnicy oraz w Stegnie, gdyż liczba dzieci urodzonych w obwodach tych szkół w ostatnich latach wyraźnie się zmniejsza. Liczba dzieci urodzonych w obwodzie szkoły w Jantarze utrzymuje się po roku 2009 (czyli dotyczy to dzieci, które w najbliższych latach pójdą do szkoły) na stałym niskim poziomie jedenastu i mniej uczniów w roczniku.

Tabela 33. Liczby uczniów zameldowanych w obwodach poszczególnych szkół w podziale na roczniki urodzenia.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
SP Jantar	11	2	10	11	18	15	12	6	7	10	8	5	7
Jantar	6	2	9	7	11	6	8	4	5	7	2	2	4
Jantar Leśniczówka	3			2	4	5	2	1	1	1	2	3	1
Stegienka	2		1	2	3	4	2	1	1	2	4		2
SP Stegna	21	24	34	39	31	47	42	44	36	33	26	23	28
Junoszyño	2	4	4	4	6	6	5	8	5	8	3	3	4
Popowo	2	2	1	1	2	1	1		1	1			0
Stegienka – Osada		2			1	3	1	1	4	4	2	3	2
Stegna	17	16	29	34	22	37	35	35	26	20	21	17	22
SP Tujsk	24	18	23	22	22	24	33	20	22	24	26	20	29
Chełmek								1	1		1	1	0
Chełmek – Osada	6	3	5	4	2	5	6	1			2	3	2
Chorążówka		1		1	2		1		3	1	2	1	0
Głobica		2		1	1						1		1
Nowotna	2	2	4	5	6	1	6	2	7	4	4	5	10
Rybina	7	4	3	6	1	6	7	4	3	4	8	3	5
Stobiec	3	2	2	1	4	2	8	1	4	3	2	1	3
Szkarpawa						1					1		0
Świerznica	2	1	3		2	2	3	3		1	1	1	1
Tujsk	4	2	6	3	4	5	2	6	4	8	3	3	5
Wybicko		1		1		2		2		3	1	2	2
ZSP Drewnica	40	47	48	44	38	46	51	54	36	39	30	27	42
Broniewo	1		3	3	2	4	3	2	2	1	1	1	2
Bronowo	3	6	5	4	1	3	5	5	3	1	3	1	2
Drewnica	11	11	11	12	6	16	6	9	10	12	7	6	10
Dworek	1	3	1	1	5		1	1	1	2		2	2
Izbiska	0	0	1	1			2	1	1	2	1	1	0
Książęce Żuławy	3	1	2	1	2		2	4		4	2	1	0
Mikoszewo	10	10	8	8	6	6	10	11	8	8	3	8	10
Niedźwiedzica	4	2	1	2		1	4	3	1	1			1
Niedźwiedziówka	2	1	2	2	2	3	3	2	1	1	3	2	3
Przemysław		2	6	5	5	6	5	3	4	3	3	2	6
Stare Babki		1	1				2	3			1		2
Wiśniówka		4	3	2	2	1	3	2	3		2	1	2
Żuławki	5	6	4	3	7	6	5	8	2	4	4	2	2
Suma końcowa	96	91	115	116	109	132	138	124	101	106	90	75	106

Liczba dzieci uczęszczających w roku 2016/17 do szkół podstawowych w gminie Stegna stanowi 92% dzieci z roczników 2004-2009 zameldowanych na terenie gminy. Procenty dzieci uczęszczających do szkół w stosunku do dzieci z roczników 2004-2009 zameldowanych na terenie ich obwodów przedstawia tabela 34.

Tabela 34. Procenty dzieci uczęszczających do szkół w stosunku do dzieci z roczników 2004-2009 zameldowanych na terenie ich obwodów

SP Jantar	157%
SP Stegna	85%
SP Tujsk	90%
SP Drewnica	82%
łącznie	92%

Do szkoły w Jantarze uczęszcza więcej uczniów niż mieszka w jej obwodzie, gdyż na 105 uczniów tej szkoły aż uczęszcza do niej aż 55 uczniów z obwodów innych szkół (34 uczniów z obwodu szkoły w Drewnicy, 8 z obwodu szkoły w Stegnie, 4 dzieci z obwodu szkoły w Tujsku i 9 dzieci z obwodów szkół w innych gminach).

W tabeli 35 przedstawiono przewidywane liczby dzieci z roczników 2010-2016, które trafią do szkół w gminie Stegna (niekoniecznie do swojej szkoły obwodowej), przy założeniu, że tak jak obecnie 92% dzieci zameldowanych trafi do szkół.

W tabeli pokazano także sumaryczną liczbę uczniów z obwodów szkół w Jantarze i w Drewnicy, ze względu na konieczność podjęcia decyzji o przyszłości szkoły w Mikoszewie, znajdującego się na terenie obwodu szkoły w Drewnicy. Warto zauważyć, że od rocznika 2012 w połączonych obwodach szkół w Jantarze i w Drewnicy liczba dzieci będzie wystarczała na utworzenie tylko dwóch oddziałów, a od rocznika 2014 w szkole w Stegnie będzie najprawdopodobniej tylko jeden oddział.

Tabela 35. Przewidywane liczby dzieci z roczników 2010-2016, które trafią do szkół w gminie Stegna, w podziale na obecne obwody szkół.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
SP Jantar	11	6	6	9	7	5	6
SP Stegna	39	40	33	30	24	21	26
SP Tujsk	30	18	20	22	24	18	27
SP Drewnica	47	50	33	36	28	25	39
razem	127	114	93	98	83	69	98
SP Jantar+SP Drewnica	58	55	40	45	35	29	45

14.2. Zespoły szkół w Tujsku oraz w Stegnie po reformie

Z mocy prawa, od 1 września 2017 zespoły szkół w Stegnie oraz w Tujsku staną się ośmioklasowymi szkołami podstawowymi. Przez dwa najbliższe lata organizacja tych szkół zmieni się tylko formalnie – w pierwszym roku zamiast klas pierwszych gimnazjów powstaną klasy VII szkoły podstawowej, a następnie klasy VIII. Przez te dwa lata liczby uczniów i oddziałów nie będą się istotnie zmieniały. Za dwa lata, po ukończeniu gimnazjum przez uczniów obecnych klas pierwszych oba zespoły staną się już tylko ośmioklasowymi szkołami podstawowymi. Szkoły „skurczą” się o jeden poziom, co niestety ozna-

czać będzie ograniczenie miejsc pracy dla nauczycieli o 1/9. Jeżeli demografia nie zmieni się w zauważalny sposób, w dalszej przyszłości szkoły te staną się jednociągowymi szkołami z zaledwie ośmioma oddziałami.

Nie będzie potrzeby zmiany obwodów szkół podstawowych w Stegnie oraz w Tujsku. Można będzie ewentualnie rozważyć odłączenie Junoszyna z obwodu szkoły w Stegnie, aby zapewnić więcej uczniów dla szkół w Jantarze i w Mikoszewie. Nie zmieni to jednak mocno stanu faktycznego, gdyż już dziś uczniowie z Junoszyna uczęszczają do szkoły w Jantarze.

14.3. Możliwości zmian sieci szkół w zachodniej części gminy

Z dniem 1 IX 2017, z mocy prawa, szkoły podstawowe w Jantarze oraz w Drewnicy staną się ośmioklasowymi szkołami podstawowymi. Odnośnie gimnazjum w Mikoszewie prawo dopuszcza trzy różne możliwości:

- Przekształcenie w szkołę podstawową
- Wygaszenie
- Włączenie do szkoły podstawowej w Jantarze lub w Drewnicy. Ze względu na znacznie mniejszą odległość gimnazjum w Mikoszewie od szkoły w Jantarze, niż od szkoły w Drewnicy, dalej rozważać będziemy tylko włączenie gimnazjum w Mikoszewie do Szkoły Podstawowej w Jantarze.

14.3.1. Przekształcenie gimnazjum w Mikoszewie w szkołę podstawową

Przekształcenie gimnazjum w Mikoszewie w szkołę podstawową wydawać się może na pierwszy rzut oka rozwiązaniem najbardziej naturalnym pozwalającym wrócić do sytuacji sprzed utworzenia gimnazjów. Trzeba jednak pamiętać, że zanim powstały gimnazja sytuacja demograficzna gminy była istotnie inna. Przekształcenie gimnazjum w Mikoszewie w szkołę podstawową doprowadziłoby do sytuacji, w której na terenie, w którym liczba urodzonych dzieci pozwala zorganizować tylko dwa rozsądnych rozmiarów oddziały (patrz tabela 35), istnieją trzy szkoły podstawowe. W praktyce oznaczałoby to zatem, że w szkołach w Jantarze, Drewnicy i w Mikoszewie funkcjonowałyby w sumie przynajmniej trzy małe oddziały, zamiast dwóch trochę większych (co wcale nie znaczy, że bardzo dużych). Po pełnym wdrożeniu reformy, gdy w każdej z tych trzech szkół byłoby po 8 oddziałów, oznaczałoby to potrzebę niekoniecznego utrzymywania przez gminę ośmiu dodatkowych oddziałów, co kosztowałoby corocznie około 800 000 zł. Biorąc pod uwagę fakt, że w obecnym obwodzie szkoły podstawowej w Jantarze powiększonym o Mikoszewo jest mniej dzieci niż w obwodzie Szkoły Podstawowej po odjęciu z niego dzieci z Mikoszewa (patrz tabela 36), nawet po wygaszeniu gimnazjum w Mikoszewie, w szkołach w Jantarze i w Drewnicy jeszcze przez 4 lata powstaną w sumie 3 oddziały (dla dzieci z roczników 2010-2013 w Drewnicy będą prawdopodobnie musiały powstać dwa oddziały). Gdyby powstała nowa szkoła w Mikoszewie, oddziałów we wszystkich trzech szkołach byłoby cztery. Na przykład dla rocznika 2012 cztery oddziały musiałby powstać dla 40 uczniów. Dwa z nich (w Drewnicy) byłyby 13 osobowe (prawo nie pozwala utworzyć jednego oddziału dla 26

uczniów), a w dwóch pozostałych byłoby w sumie 14 uczniów. Być może oddział w Jantarze byłby większy, gdyż mogliby – jak to się dzieje obecnie – przybyć do niego uczniowie z obwodu szkoły w Stegnie (np. z Junoszyna), ale nie wpłynęłoby to na liczbę oddziałów w gminie, co jest najważniejsze z punktu widzenia kosztów utrzymania oświaty.

Tabela 36. Przewidywane liczby uczniów z poszczególnych roczników w obwodach szkoły w Jantarze i w Drewnicy po przyłączeniu Mikoszewa do obwodu szkoły w Jantarze

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Przewidywana liczba uczniów w obwodzie SP Jantar powiększonym o Mikoszewo	20	16	14	17	10	12	16
Przewidywana liczba uczniów w obwodzie SP Drewnica pomniejszonym o Mikoszewo	38	40	26	29	25	17	29

Pamiętając, że faktyczny wysiłek gminy na rzecz bieżącego utrzymania szkół wyniósł w 2015 roku około 3 mln zł (tyle wyniosła różnica pomiędzy subwencją oświatową, a bieżącymi kosztami utrzymania szkół), oznaczałoby to wzrost faktycznych wydatków na bieżące utrzymanie szkół w gminie o niemal 27%. Trzeba też pamiętać, że niezależnie od tego, jaka będzie decyzja w sprawie gimnazjum w Mikoszewie, gmina będzie musiała ponieść inne koszty wynikające z wprowadzenia reformy (patrz rozdział „Nieuniknione koszty likwidacji gimnazjów” na stronie 58). Dodatkowo konieczne będzie dostosowanie budynku w Mikoszewie do potrzeb uczniów klas młodszych. Wydaje się, że musiałoby to doprowadzić do sytuacji, w której gmina musiałaby oszczędzać w innych obszarach utrzymania gminnych szkół. Oznaczałoby to konieczność ograniczenia niekoniecznych wydatków na oświatę, co najłatwiej będzie można osiągnąć ograniczając wszelkie dodatkowe (ponad to, czego wymaga prawo) godziny w szkołach. W sposób nieunikniony musiałoby się to odbić na jakości organizacji oświaty w całej gminie. Oczywiście alternatywą byłoby zaakceptowanie faktu istotnego zwiększenia kosztów utrzymania oświaty w gminie, co jednak musiałoby się wiązać z ograniczeniem innych gminnych wydatków.

14.3.2. Wygaszenie gimnazjum w Mikoszewie

Z oczywistych względów ewentualna decyzja o wygaszeniu gimnazjum w Mikoszewie byłoby bardzo trudna do przyjęcia przez mieszkańców. Trudno też byłoby się pogodzić z rezygnacją z wykorzystywania do celów oświatowych funkcjonalnego budynku tej szkoły. Patrząc jednak na ostatni wiersz tabeli 35 trudno nie rozważyć rozwiązania, które zapobiegłoby utworzeniu trzeciej szkoły podstawowej na terenie, w którym liczba urodzonych dzieci pozwoli niedługo otwierać tylko dwa rozsądnej wielkości oddziały klasy pierwszej. Rozważamy je zatem raczej czysto teoretycznie.

W wypadku wygaszenia gimnazjum w Mikoszewie obwód szkoły w Jantarze należałoby zwiększyć o Mikoszewo.

Docelowo liczba oddziałów w gminie byłaby przy takim rozwiązaniu o osiem mniejsza, niż w wypadku przekształcenia gimnazjum w nową szkołę podstawową, czyli koszty tego rozwiązania byłyby o około 800 000 zł rocznie mniejsze, a dodatkowo nie trzeba by było utrzymywać budynku w Mikoszewie. Budynek szkół w Jantarze i w Drewnicy są wystarczająco duże, aby pomieścić wszystkich uczniów z pobliskich miejscowości.

Po wygaszeniu Gimnazjum w Mikoszewie można by rozważyć przeniesienie Szkoły Podstawowej w Jantarze do bardziej funkcjonalnego budynku szkolnego w Mikoszewie i rezygnację wykorzystywania budynku w Jantarze.

Wygaszenie Gimnazjum w Mikoszewie byłoby z oczywistych powodów rozwiązaniem najbardziej niekorzystnym dla nauczycieli tej szkoły, dla których corocznie byłoby mniej pracy.

14.3.3. Włączenie Gimnazjum w Mikoszewie do Szkoły Podstawowej w Jantarze

Włączenie Gimnazjum w Mikoszewie do Szkoły Podstawowej w Jantarze byłoby swego rodzaju kompromisem pomiędzy rozwiązaniami opisanymi powyżej. Przy takim rozwiązaniu powstałby jeden zespół nauczycieli złożony z nauczycieli zatrudnionych w Jantarze i w Mikoszewie. Dyrektorem tak powstałej szkoły, funkcjonującej w dwóch budynkach zostałaby z mocy prawa Pani Dyrektor Szkoły Podstawowej w Jantarze, a wicedyrektorem Pani Dyrektor Gimnazjum w Mikoszewie.

Nasuwającym się rozwiązaniem organizacyjnym byłoby pozostawienie oddziałów 1-3 (lub 1-4) w budynku w Jantarze i organizacja zajęć dla uczniów klas 4-8 w budynku w Mikoszewie. Nie byłoby konieczne w takim wypadku dostosowywanie budynków szkolnych do nowej organizacji, gdyż budynek gimnazjum spełnia wszystkie wymogi kształcenia uczniów klas starszych ośmioletniej szkoły podstawowej, a budynek w Jantarze jest odpowiedni dla młodszych uczniów.

Nie zmieniałaby się bardzo sytuacja uczniów w kontekście dowożenia do szkół, gdyż dziś gimnazjaliści z obwodu szkoły w Jantarze są dowożeni do Mikoszewa, a dzieci młodsze są dowożone z Mikoszewa do Drewnicy.

Oczywiście obwód szkoły powstałej przez włączenie gimnazjum w Mikoszewie do szkoły w Jantarze powinien zostać powiększony w stosunku do obecnego obwodu szkoły w Jantarze o Mikoszewo.

Z punktu widzenia zatrudnienia nauczycieli rozwiązanie takie pozwoliłoby w sposób najbardziej płynny przejść przez zmiany, choć oczywiście nie rozwiązałoby nieuniknionego ograniczenia za dwa lata miejsc pracy wskutek „skurczenia” się gminnej oświaty z 9 do 8 poziomów, a także zmniejszania się liczby godzin w efekcie tego, że z gimnazjum w tym odejdą trzy oddziały klasy trzeciej, a w ich miejsce pojawi się tylko jedna klasa siódma, a za rok odejdą dwa oddziały gimnazjalne, a w ich miejsce również pojawi się tylko jeden oddział obecnej klasy piątej w Jantarze.

Z punktu widzenia kosztów ponoszonych przez gminę najważniejsze jest to, że po włączeniu Gimnazjum w Mikoszewie do Szkoły Podstawowej w Jantarze nie powstaną w gminie dodatkowe, niekonieczne oddziały, których utrzymanie byłoby bardzo kosztowne. Nie

trzeba będzie w związku z tym w sposób istotny zmieniać zasad przydzielania szkołom godzin na dodatkowe zajęcia (ponad to, czego wymaga prawo), a przez to pogarszać warunki nauki w gminnych szkołach.

14.3.4. Podsumowanie

W poniższych tabelach przedstawiliśmy w krótki sposób wady i zalety wszystkich rozwiązań dotyczących przyszłości szkoły w Mikoszewie, po likwidacji gimnazjów.

Przekształcenie gimnazjum w Mikoszewie w szkołę podstawową	
Wady	Zalety
<ul style="list-style-type: none"> Okres dochodzenia szkoły do pełnych rozmiarów szkoły ośmioklasowej będzie trwał długo, co będzie sprawiało problemy podczas budowania zespołu nauczycieli (po trzech latach w szkole będą trzy oddziały klasy 1-3 i żadnego oddziału klas starszych 4-6). W związku z tym, w okresie przejściowym trudno będzie dopasować zespół nauczycieli do nowych zadań szkoły. Docelowo rozwiązanie to kosztować będzie około 800 000 zł rocznie (powstanie 8 oddziałów więcej), co z dużym prawdopodobieństwem pogorszy jakość organizacji oświaty w całej gminie. Konieczne będzie dostosowanie budynku w Mikoszewie do nowych potrzeb dzieci najmłodszych, a w budynku w Jantarze trzeba będzie wyposażyć pracownie przedmiotowe. W bardzo małych oddziałach powstałej tak szkoły część zajęć będzie prawdopodobnie musiała być organizowana w formie zajęć międzyklasowych. Może to dotyczyć także szkoły w Jantarze. 	<ul style="list-style-type: none"> Jest to powrót do stanu sprzed lat, łatwy do zaakceptowania przez lokalną społeczność. Uczniowie nowej szkoły oraz szkoły w Jantarze będą się uczyli w bardzo małych oddziałach (warto jednak wiedzieć, że nie wszyscy uważają to za zaletę). Ograniczone zostanie dowożenie uczniów.

Wygaszenie gimnazjum w Mikoszewie	
Wady	Zalety
<ul style="list-style-type: none"> • Mikoszewo traci ważny ośrodek życia społecznego. • Trudno sobie wyobrazić funkcjonowanie szkoły pod koniec okresu wygaszania, gdy zostanie w nim tylko jedna klasa. • Z zasobów lokalowych gminnej oświaty wyłączony zostanie funkcjonalny budynek. • Nauczyciele gimnazjum stracą pracę. 	<ul style="list-style-type: none"> • Baza lokalowa oświaty w gminie będzie lepiej dopasowana do liczby uczniów i oddziałów. • Jest to rozwiązanie najbardziej korzystne z ekonomicznego punktu widzenia.

Włączenie Gimnazjum w Mikoszewie do Szkoły Podstawowej w Jantarze	
Wady	Zalety
<ul style="list-style-type: none"> • Powstała szkoła funkcjonuje w dwóch budynkach. • Więcej uczniów wymaga dowożenia niż w wypadku powstania odrębnej szkoły w Mikoszewie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mikoszewo nie traci szkoły, a jednocześnie nie są ponoszone bardzo wysokie koszty, które mogą istotnie wpłynąć na inne obszary funkcjonowania oświaty w gminie. • Zatrudnienie nauczycieli można w sposób najbardziej płynny dopasować do nowych potrzeb. • Nie będzie potrzeby dostosowywania budynków w Mikoszewie i w Jantarze do nowych potrzeb.